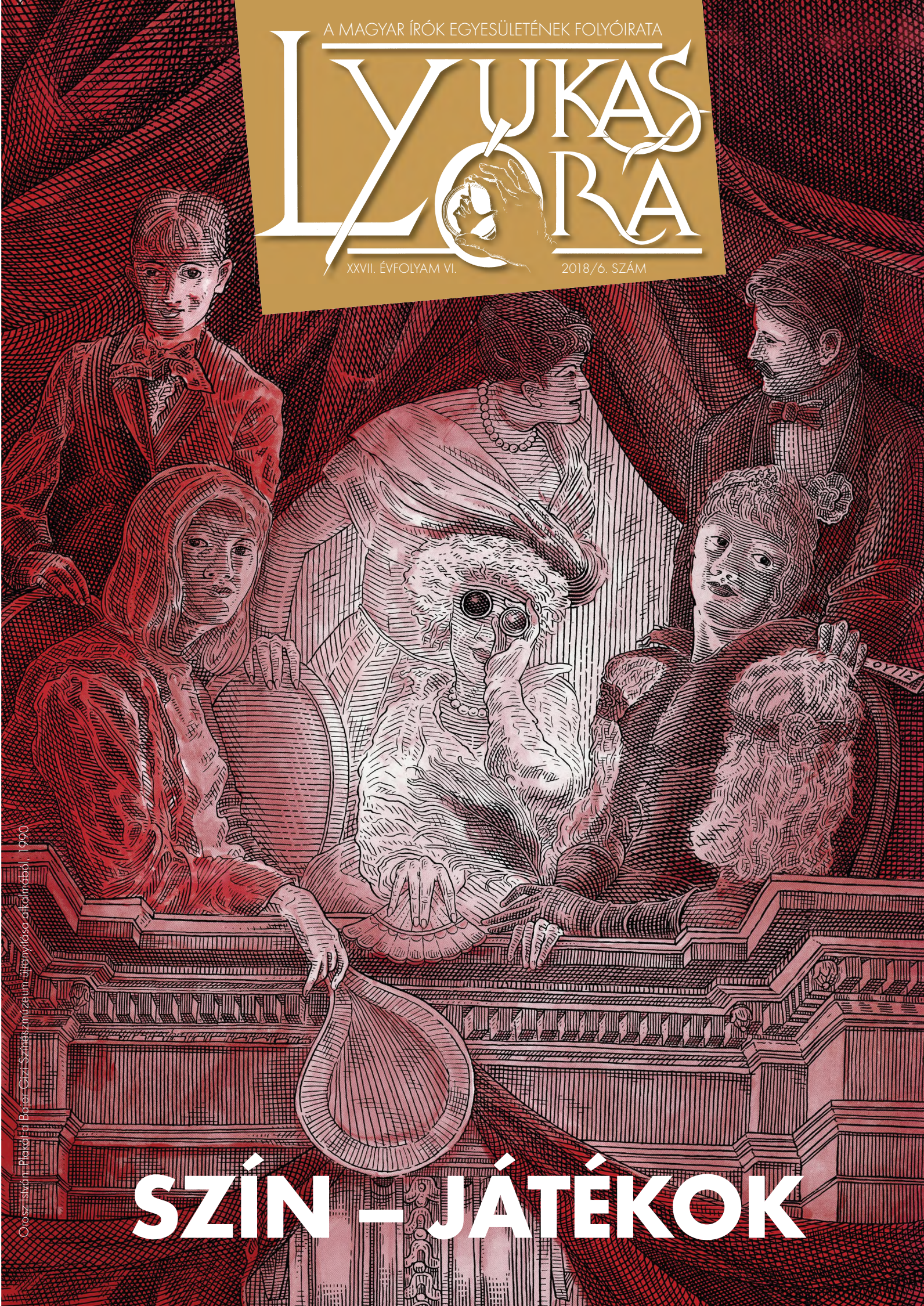

A MAGYAR ÍRÓK EGYESÜLETÉNEK FOLYÓIRATA

LYUKAS LÓRA

XXVII. ÉVFOLYAM VI.

2018/6. SZÁM

SZÍN – JÁTÉKOK

KULISSZATITKOK

Színház kívül – belül

Hetven színházi iparművész százötven különleges alkotását mutatták be ezen a figyelemkeltő címen rendezett kiállításon a Pesti Vigadóban.

A Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozatának felkérésére megvalósult, a színházi iparművészetet reprezentáló csoportos tárlatot s a hozzá kapcsolódó alkotói napokat 2018. június 21-től július 29-ig látogathatta a nagyközönség. Felkért kurátora: Turnai Tímea színháztörténész-kutató, esztéta, a PIM-OSZMI szcenikai gyűjteményeinek vezetője.

Kentaur (Erkel László):
Makett – Asszisztensek

Szalma Edit:
A Cinóber
Meseszínház
bábja

Molnár Éva:
Színpadi kellék,
vérző tőr

Szűcs Edit:
Testmaszkok

opera három felvonásban, olasz nyelven

Puccini
Turandot

Baráth Ferenc:
Turandot,
színházi plakát

Rendezte: Kováts Balázs

Vezényelt: Molnár László, Koczka Ferenc

Szegedi Nemzeti Színház 1995/96.

SÁGHY ILDIKÓ

SZÍN JÁTÉKOK

Az ötletet mostani különszámunk témájául vitathatatlanul a nagyszabású, vigadóbeli *Kulisszatitkok* kiállításának gazdag anyaga kínálta. A rangos alkotók nevével fémjelzett tárlat akkor is megkülönböztetett lapszerkesztői figyelmet érdemelt volna, ha jómagam nem vagyok elkötelezett híve a témának. Ám nagyon is az vagyok, hiszen az első „alulról kezdeményezett” művészeti folyóirat, a Taps alapító-szerkesztőjeként közel húsz éven keresztül kísértem figyelemmel a fővárosi és vidéki teátrumok életét, színházi, művészeti műhelyek munkáját. A Taps a művészvilág töretlen bizalmát mondhatta magáénak, neves írók, költők, színművészek, látványművészek erkölcsi és szellemi támogatását élvezhette – indulása, közvetlenül a rendszerváltás előtti években másként elképzelhetetlen lett volna. És munkánk során folyóiratunkban mindig különös gondot fordítottunk a színpadok mögött zajló, alkotói munkára, a „láthatatlan légió” bemutatására is. Ahogyan *Turnai Timea*, a *Kulisszatitkok – Színház kívül-belül* tárlat katalógusában, kurátori előszavában megfogalmazza: „A színpadon ez alkalommal a terveket létrehozó, színpadra álmodó iparművészek jelennek meg. Ez maga a kulisszatitok, amelyet ábrázolni akarunk.”

Ennek nyomán aztán néhány érdekes és aktuális színházi híradás is érkezett szerkesztőségünkbe. *Ilovszky Béla* színházi fotóművész gyönyörű felvételeire a Taps szerkesztésénél mindig számíthattam. Nemrég Temesváron járt a *Temesvári Eurorégiós Színházi Találkozó*on, ahonnan elképesztően gazdag képanyaggal érkezett haza, legutóbb pedig a Dóm téren fotózta a *Szegedi Szabadtéri Játékok* előadásait. Inspirálva ezzel minket egy hazai és külhoni színházi kínálatunkból ízelítőt nyújtó, különleges válogatásra.

Bubik István kivételes személyiségét tekintve pedig tagadni se szeretném, művészi képességein is túlmutató nagybecsülésem: nem tudtam a Taps dolgában olyan kéréssel hozzá fordulni, amelyet – akár erkölcsi kiállásról legyen szó, akár „színháztáros” közreműködésről –, ne teljesített volna készségesen! Most *Bubik 60 – Ritka magyar* című emlékkiállítását a jövő év elejéig kereshetik fel az érdeklődők a Bajor Gizi Színmúzeumban, a budai Stromfeld Aurél utcában.

Művészeti szerkesztőnk ritkaságszámba menő eseményre talált, elkötelezett *színházalapítókkal* találkozott – napjainkban. Ennek járt utána Fekete Andrea *veresegyházi riportjában*.

Ha pedig az *Arany János Emléké*hez kötődő, újabb történések kerülnek a szerkesztői látókörbe, nos, Arany János szelleme bármely formájú, rangos megidézésének mindig helyet kell kapnia a Lyukasóra folyóiratban. Akárcsak most, a *Magyar Írószövetség* Arany-oldalainak felmutatásával.

Lapozzák hát, böngésszék kedvtelve a Lyukasóra legújabb duplaszámát!

Árendás
József
grafikája

BORBÉLY LÁSZLÓ

KULISSZATITKOK

Színház kívül – belül

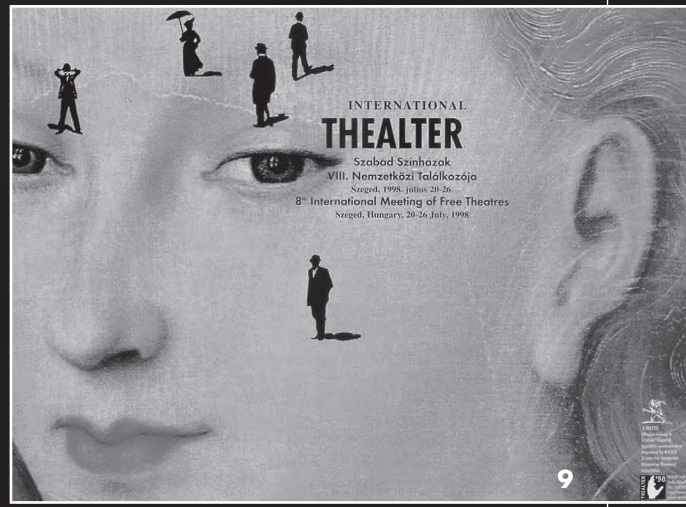
Régóta érdekel, hogyan születik meg valakiben az a különös vallás, amelyet úgy hívnak: *színház*. Az a vallás, amelyben nem élni, hanem játszani és átlényegülni kell. Sokat beszélgettem erről színművészekkel, rendezőkkel, drámaírókkal, akik nem győzték hangsúlyozni a személyes hatások mellett a közösség szerepét. Azon, hogy a színház megfeleljen tradicionális küldetésének, és valóban olyan hely legyen, ahonnan megpillantható az Isten, számos mesterember munkálkodott, akiknek a nevét ritkán vagy egyáltalán nem említették meg. A *Kulisszatitkok – Színház kívül – belül* címmel nyílt iparművészeti tárlat révén ők voltak reflektorfényben június 22. és július 29. között a Pesti Vigadóban.

A plakátok, maszkok, jelmezek, mese- és bábfigurák, plasztikák, bőr- és üvegműves alkotások, ékszerek, kellékek, díjak, látványtervek és díszlet-makettek láttán nem vitás, hogy egyedülálló tárlatról van szó. A kurátor, *Turnai Tímea* színháztörténész hangsúlyozza, hogy aktív partner volt a kiállítás létrehozásában a Magyar Művészeti Akadémia (MMA), a Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) tagintézménye, az Országos Színház-

történeti Múzeum (OSZMI), a Magyar Belsőépítész Egyesület (MABE), valamint a Szenográfusok, Színháztechnikusok és Színházépítésszek Nemzetközi Szervezetének (OISTAT) magyar központja és a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ. Ám akinek volt szerencséje részt venni valamelyik tárlatvezetésén vagy általa moderált kísérő programon, meggyőződhetett arról, hogy az ő energikus mivolta nélkül aligha valósulhatott meg mindez.

– Az volt a célunk, hogy a látogatókkal érzékeltesük a színházi iparművészet múltjának és jelenének fontosságát az előadások létrejöttében – mondja *Turnai Tímea* színháztörténész szakíró, a PIM-OSZMI gyűjteményvezetője. – A tárlathoz fűződő programok és bemutatott könyvek egyaránt segítettek a színjátszással egyidős mesterségek kulisszatitkaiba való bepillantást. Ehhez hasonló kezdeményezés még nem valósult meg soha. A látvány, a díszlet tervezőjének neve még csak-csak feltűnik a színlepon a színészek, a rendező, az asszisztensek és a szerző mellett, de az iparművészeti munkákat kivitelezőké csak elvétve.

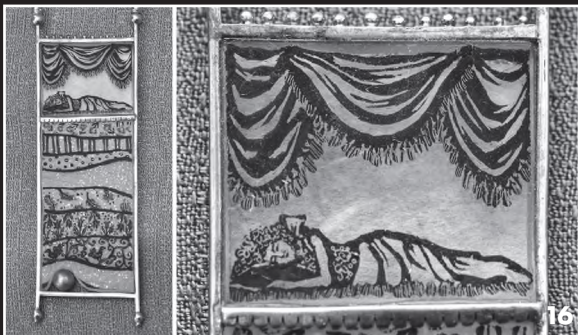
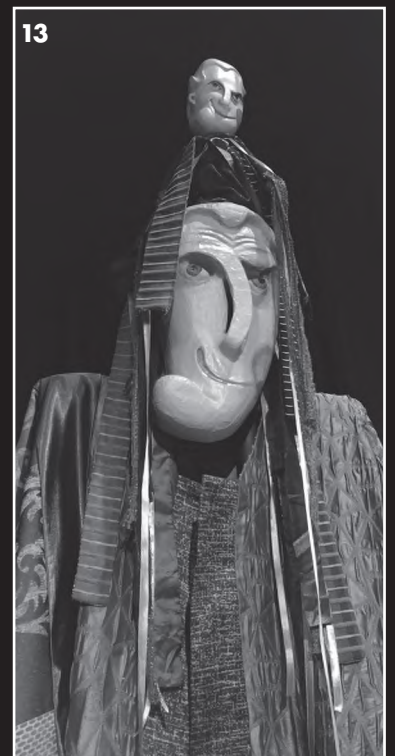
1. Berzsényi Krisztina – Antal Gábor: Szent Ferenc madara, kézzel festett színpadi jelmez
2. Szalma Edit: A Cinóber Cirkusz bábja
3. Molnár Éva: Szárnyas ereklyetartó
4. Szűcs Edit: Autonóm zóna, testmaszkok
5. Borsódy Eszter: Fandangó, fedeles edény
6. Árendás József: Három nővér, színházi plakát
7. Török Réka: Színpadi maszk
8. Szemes István: A Szentesi Színház belsőépítészeti látványterve
9. Baráth Ferenc: Szabad Színházak VIII. Nemzetközi Találkozója, plakát

Holott ezeket a tárgyakat vagy jelmezeket kiváló iparművészek tervezik akár a Nemzeti Színházban, akár a Budapesti Operettszínházban akár bármelyik vidéki vagy határon túli teátrumban. A darabok színrevitele során előfordulnak olyan esetek is, amelyeknél még a tervező sem tudja, hogy az általa leadott látványterveket, korhű vagy avantgárd ruhaterveket, díszletképeket a színház kívül, melyik művésszel készítette el. Nagyon sok esetben, amikor a látványtervező Kossuth-díjas, nemzet művésze vagy elismert akadémikus, az ő iparművész tervező párja, aki például aranyba-ezüstbe foglalja a koronát, vagy tiffany üveggyöngyből elkészít egy gyönyörű díszletelemet, megfesti a bőrmaszkokat, ugyanúgy önálló műalkotásokat hoz létre, amelyek *játszanak* a színházi előadásban, de emellett a darabról leválva, önálló iparművészeti alkotásokként is értelmezhetők. Benne van a maszkban a maszkkészítő, a képzőművész, benne van a jelmezben a textilfestő, benne van a koronát, a fejdísz, a vérző kardot, a kellékeket készítő ötvösművész, és benne van az aranyozó és ezüstöző munkája.

10. Kovács Yvette Alida: Jelmeztervek
 11. Bakos István:
 Nabucco, színházi plakát
 12. Schrammel Imre: A Nemzeti Színház épületszobrai
 13. Bodnár Enikő: Mesebáb, boszorkánymaszk
 14. Papp Janó: Színpadi fejdísz
 15. Ilovay Zsuzsa: Színpadi ékszer
 16. Németh Hajnal Auróra: Színpadi ékszer, részletek
 17. Domonkos Bernadett: Kimonók

Értük vagyunk itt, hogy felhívjuk erre a figyelmet: az ő szakértelmük nélkül az egész csapatmunka, a varázslat a színpadon lehet, hogy nem születne meg. A fénytől a festészetten át a szobrászatig nem úgy jelenne meg a látvány, ahogyan végül megjelenik. Leginkább arra tart a világ, hogy divatszínházról, látványszínházról beszél, mégsem esik elég szó azokról, akik ezt megálmodják, létrehozzák. A tárlat arról az összefogásról is szól, ahogy a tervező az iparművésszel, az iparművész a színházzal, a színház a rendezővel együttműködik. A *Kulisszatitkok* révén ilyen találkozásokra is sor kerül.

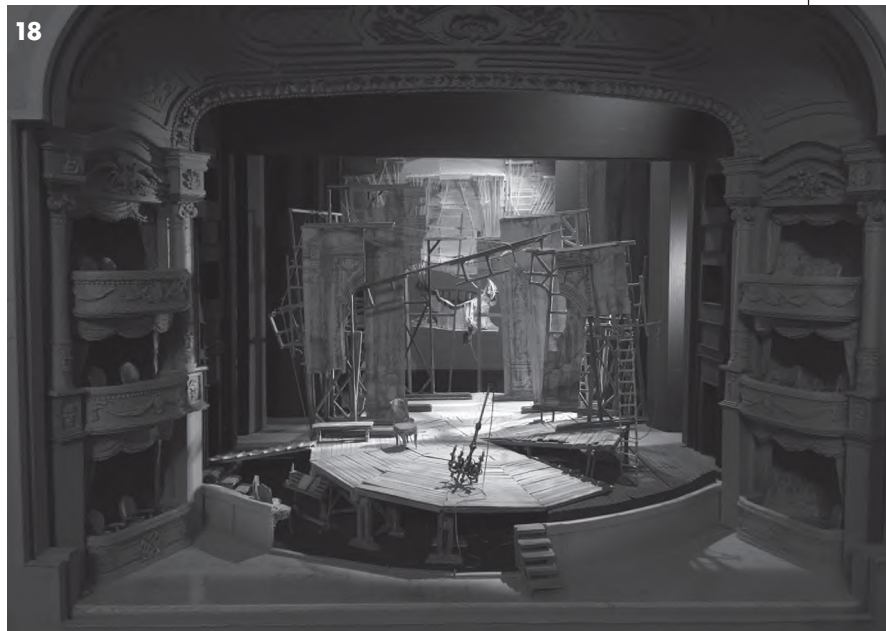
A tárlathoz számos kísérőprogram kapcsolódott. Csak néhány esemény, a teljesség igénye nélkül. Tartottak zenés öltözők bemutatót a Jelky András Iparművészeti Szakgimnázium textiltervező hallgatóival. Alkotói napon mutatkozott be Borsódy Eszter keramikumművész, Tóth-Vásárhelyi Réka *kokeshi* művész és Gyulai Natália iparművész. A díszletfestészet kulisszatitkait ismerhették meg Szabó Jilek Iván, a Színpad folyóirat főszerkesztője és Láng Judit, a MABE elnöke jóvoltából. Öltözék és ékszerbemutató performanszra került sor, emellett a magyar népmesék, balladák, operák keltek életre. A *Kulisszatitkok – Színház kívül – belül* című könyvkatalógust Dvorszky Hedvig, Ferenczy Noémi-díjas művészettörténész mutatta be. Turnai Tímea *Tisztelet az elődöknek – Forray Gábor tervező, modellkészítő iparművész és az Operaház látványvilága* című kötetét pedig Szinetár Miklós Kossuth-díjas, kétszeres Jászai Mari-díjas rendező, kiváló művész, valamint Tordai Hajnal, Jászai Mari-díjas jelmeztervező, érdemes és kiváló művész méltatta.

A *Tisztelet az elődöknek* című kiadványsorozat kötetei révén különleges pályaképeket, tervezői életutakat, látványterveket, rajzokat, maketteket, jelmezeket mutatnak be az olvasóközönségnek. Az első négy alkalommal a következők munkásságáról jelent meg album: *Márk Tivadar* Kossuth-díjas jelmeztervező, a Magyar Állami Operaház Mesterművésze és Örökös Tagja; *Vágó Nelly* Kossuth-díjas, érdemes és kiváló művész jelmeztervező, az Operaház és a Nemzeti Színház vezető tervezője; *Nagyajtay Teréz* Kossuth-díjas érdemes művész jelmeztervező, a magyar nemzeti viselet megújítója, a Nemzeti Színház tervezője és *Vogel Eric* díszlet- és jelmeztervező munkásságáról jelent meg album. Nem csupán az életutat, a pályaképet, hanem a tervezők különleges és sajátos stílusjegyeket jelentő egyéni hangját is megmutatják, sok-sok érdekességgel, kritikai- és sajtóanyaggal, teljes bibliográfiával és a rendezések, tervezések jegyzékével együtt.

– Forray Gábor életének színtere a családja, a kertje és az Operaház volt – teszi hozzá *Turnai Tímea*. – Lemodellezte, lemakettezte az előadásokat 1:25, illetve 1:50 méretben, és így mutatta be az énekesek és rendezők számára. Az Aidához több száz figurát készített papírból és hungarocellból az énekeseknek, és bevilágított, háromszintes makett-színpadán zenével és látvánnyal bemutatta, hogy hogyan képzelel el az előadást. Nem csupán a díszlettervezés terén mutatkozott meg a tehetsége. Gyakornokként, díszletfestőként került az Operaházba, emellett játékkészítői tevékenysége is jelentős, a hagyatékában sokféle gyermekjáték megtalálható, elsősorban repülő, hiszen a II. világháború alatt repülőtiszt volt. Számaltalanszor megemlítette, hogy repülőgépeinek rendszámát írta be azonosítószámként az operaházi pályázatába, amellyel a színházba jelentkezett. Az Operában olyan különleges mestere volt Oláh Gusztáv személyében, aki zongorista, zenész, látványtervező és díszlettervező volt egy személyben. Forray abban a tekintetben hozott újítást az Operaházba, hogy mobilis, könnyen mozgatható és a színpadi jelenetek változásai során, azok minden átalakulásakor más dramaturgiai jelen-

tartalmat kapó díszletelemeivel időt és látványt nyert. Mindig csapatban és a közösségért gondolkodott. Terveivel az volt a célja, hogy idomuljon a zenéhez és az előadás rendezői koncepciójához. Így volt ez, amikor Vámos Lászlóval, Mikó Andrással, Szinetár Miklóssal, vagy Békés Andrással dolgozott, nem véletlenül hívták alkotótársként az Operettszínházba, számos vidéki, európai és nemzetközi bemutatóra, turnéra. Seregi Lászlóval létrejött együttműködéséről szólva: egy balettelőadásban nagyon fontos, hogy a táncosokat ne akadályozza a tér, ne jelenjen meg a színpadon olyan díszlet, amely balesetet okozhat, amely a mozgás és a zene ritmusát megzavarhatja. Éppen ezért, elsősorban különböző

18. Bagossy Levente: Makett

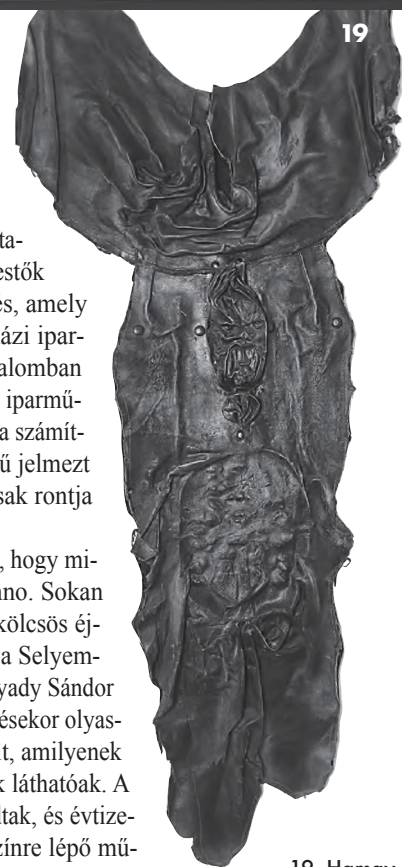

művészettörténeti gyűjtésekből beemelt tartalmi és történeti képeket, vetített, nagyított diákat használt, amelyekkel a Seregi László által koreografált balettekben már egészen művészi színvonalra jutott.

A *Kulisszatitkok* során létrejött „nagy találkozásokra” az egyik példa a díszletfestők közreműködésével létrejött beszélgetés, amely egyben szívszorító rekviem is a színházi iparművészet utolsó műhelyeiért. A társadalomban egészen más helyet foglalnak el ezek az iparművészek, mint régen, megbecsülésre aligha számíthatnak. A hagyományos díszletet, korhű jelmezt és kellékeket nélkülöző mai színház csak rontja az amúgy sem kedvező helyzetet.

Végül egy anekdota a sok közül arról, hogy milyen színvonalú díszletek készültek anno. Sokan emlékeznek még Makk Károly *Egy erkölcsös éjszaka* című filmjére, amelyet Óbudán, a Selyemgombolyító épületében forgattak. A Hunyady Sándor novellájából készült történet megfilmesítésekor olyasféle kopott festményekre is szükség volt, amelyen a békebeli nyilvánosházak falain voltak láthatóak. A forgatás után a képek a helyükön maradtak, és évtizedekkel később, az épület eladásakor színre lépő műemléki felügyelőség védetté nyilvánította a freskókat is.

A színházi iparművészet utolsó mohikánjait már régen védetté kellett volna nyilvánítani. A *Kulisszatitkok* című tárlat erre is felhívta a látogatók, a szakma és az illetékesek figyelmét. ☛

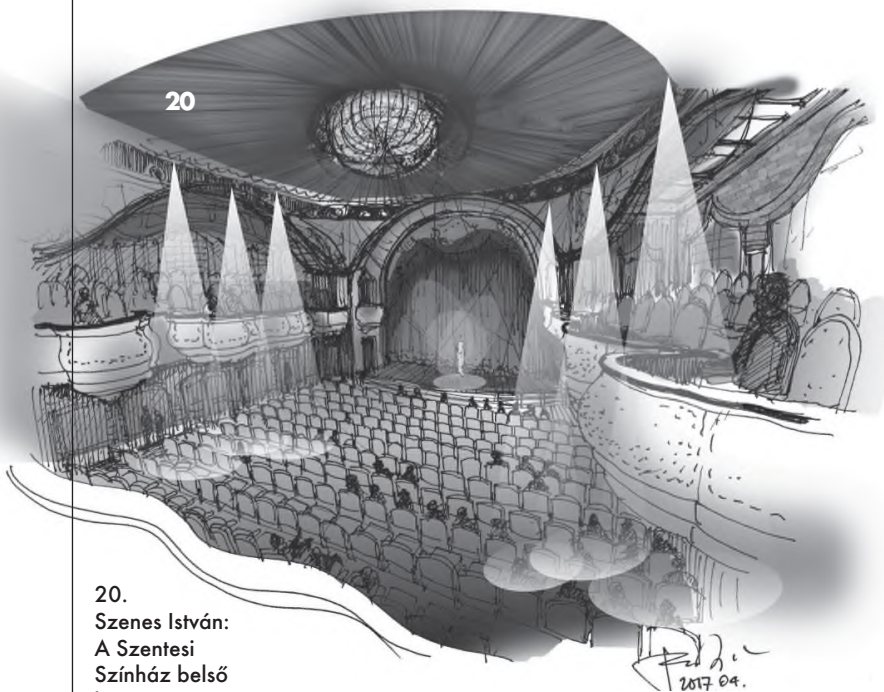

19. Harsay Ilona: Figurával díszített színházi átalvető

TURNAI TÍMEA

IPAR- ÉS TERVEZŐMŰVÉSZET A SZÍNPADON

20

20.
Szenes István:
A Szentesi
Színház belső
látványterve

(A kurátor gondolatai a katalógus előszavából.)

Az iparművészekkel létrehozott színházi látvány különleges alkotói tégely. Találkozik, és egyetlen alkotásban, avagy előadásban összpontosul a bőr, üveg és textil művesség, a grafika és a látványtervezés, a díszlethez készülő makett- és modellkészítés. A főszerepben és a színpadon ez alkalommal a jelmezeket, kellékeket, látványelemeket, plakátokat létrehozó, színpadra álmódó iparművészek jelennek meg. Ez maga a *kulisszatitok*, melyet ábrázolni akartunk, miszerint a sok ezerszer látott előadás egy-egy kivételes, a közönségnek leginkább tetsző, a látványt és a karaktert meghatározó színpadkép mögött kik azok a színpadon láthatatlan alkotók, akik megteremtik a bennünk élő csodálatot és tiszteletet.

A KIÁLLÍTÁSON SZEREPLŐ ALKOTÓK

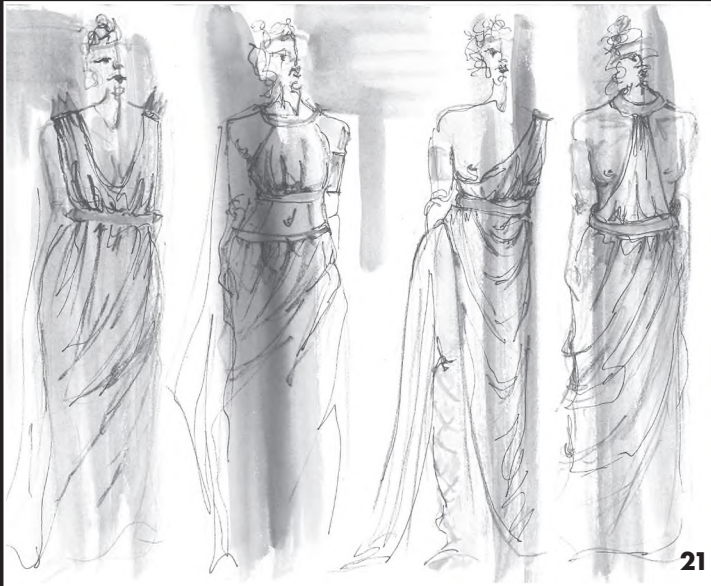
Árendás József, Bagossy Levente, Bakos István, Baliga Kornél, Baráth Ferenc, Bárd Johanna, Berzsényi Krisztina, Bodnár Enikő, Borsódy Eszter, Csikós Attila, Czeizel Balázs, Debreceni Kornélia, Dombi Viktória, Domonkos Bernadett, Dvorszky Hedvig, Fekete György, Földi Kinga, Giricz Máté, Gyarmathy Ágnes, Gyulai Natália, Hager Ritta, Haraszi Janka, Harsay Ilona, Húros Annamária, Ilovay Zsuzsa, Juhász Tibor, Jánoskúti Márta, Katona Szabó Erzsébet, Karattur Katalin, Kecseti Gabriella, Kelecsényi Csilla, Kentaur, Kerekes Szilárd, Király Fanni, Kotsis Iván, Kótai József, Kovács Yvette Alida, Kőfaragó Gyula, Lajta Béla, Lőrincz Réka, Mézáros Éva, Molnár Éva, Molnár Imre, Molnár Kálmán, Németh Hajnal Auróra, Orosz István, Papp Janó, Pap Judit, P. Benkő Ilona, Prutkay Péter, Rátkai Erzsébet, Remsey Dávid, Rozmann Ágnes, Ruttká Andrea, Sárváry Katalin, Schrammel Imre, Soltész Melinda, Szák András, Szalma Edit, Székely Berta, Székely László, Szegő György, Szenes István, Szűcs Edit, Tordai Hajnal, Tóth-Vásárhelyi Réka, Török Réka, Turnai Tímea, Vágó Nelly Artworks, Zidarics Ilona.

Felkért kurátorként, az MMA művészeti tagozatainak alkotói (iparművészeti tervezőművészeti, színházi, irodalmi, művészetelméleti és képzőművészeti) összefogását, közös színházi ihletésű tárlatát tűztem célul, a független, fiatal iparművészek bevonásával és bemutatásával, a színházi iparművészet kulisszatitkainak feltárásával.

A tárlat, a Művészetelméleti Tagozat tagjainak – *Dvorszky Hedvig* művésztörténész, szakíró, *Turnai Tímea* színház-történész, szakíró és az Ipar- és Tervezőművészeti Tagozat vezetője, *Szenes István* belsőépítész, akadémikus – közös ötletére jött létre. A *Kulisszatitok* tárlatcím nemcsak az előadásból kiemelt, a tárlat tereiben megjelenő viseletek, kellékek, látványelemek kiállításba és katalógusba válogatását, beemelését jelenti, hanem azon művészek bemutatását is, akiknek a nevét a színpadon nem láthatjuk, nem ismerjük. Láthatatlan szereplői a színházi előadások létrehozásának. „A gondolat művészi élménnyé transzponálásának ebben a műhelyében mindenki a megvalósulás nélkülözhetetlen alkotórészévé válik” – jelezte Dvorszky Hedvig, a Művészetelméleti Tagozat akadémikusa. Ha belépünk a tárlatba, az első élmény a színházi plakát lesz, *Árendás József* grafikusművész meghajló színészt ábrázoló figurája által, avagy *Bakos István* és *Baráth Ferenc* válogatott plakátjain keresztül. Az összművészeti tárlat gondolatához csatlakozott az Irodalmi Tagozathoz *Orosz István* Kossuth-díjas alkotóművész is, valamint *Rozmann Ágnes* Munkácsy Mihály-díjas grafikusművész, az MKE docense, a Színházi Világnap eseményének plakát tervezője is. *Molnár Kálmán* munkásságára a vizuális megjelenítésért rendezett tárlatához készült szuggesztív plakátjával emlékezünk.

A színházi társalgót reprezentáló, *Vágó Nelly* rajzaival díszített bútorok mellett a színház és iparművészet válogatott tematikus köteteire és folyóirataira is felhívjuk a figyelmet. Közöttük olyan érdekességek is láthatóak, mint a *Magyar Iparművészet* színházi tematikus száma, vagy *Jánoskúti Márta* és *Székely László* Kossuth-díjas tervezők munkásságáról szóló kötetek is. A könyvfal enteriőrben találkozhatnak olyan borítékokkal, tablókcal is, melyeket a tárlathoz kapcsolódó könyvpremiereken láthat először a szakma és a nagyközönség. *A színház kívül* alcímhez kapcsolódva, a Magyar Iparművészet folyóiratot alapító professor emeritus *Fekete György* színházi ihletésű famozaik alkotásai, avagy *Schrammel Imre* Kossuth-díjas keramikus, iparművész szobrainak fotói a Nemzeti Színház épületén, avagy a Pécsi Nemzeti Színház kultéri domborműveinek fotótablói láthatóak. Unikumnak számít az európai barokk színház rekonstrukciós rajzainak bemutatása is, melyet *Baliga Kornél* építőművész készített el. Először voltak láthatóak *Szenes István* belsőépítésznek az Eiffel Műhelyházhoz és a Szentesi Színházhoz készült vázlatai, rajzai is.

A színház belül alcímhez kapcsolódva, igazi csapatmunkában létrejött előadások titkait is szemügyre vehetjük. Hat művész együttgondolkodása – jelmeztervező, díszlettervező, rendező, kivitelező iparművész, képzőművész, maszkmester – jelenik meg a Nemzeti Színházban bemutatott, *Az*

21

22

Bernarda Alba háza

Molnár Kálmán

- 21. Nyári Virág: Jelmeztervek, Szophoklész, Oedipus király
- 22. Molnár Kálmán: Színházi plakát
- 23. Ruttka Andrea: Gombostű kisasszony
- 24. Szegő György: Látványterv
- 25. Remsey Dávid: Ledpuppets bábterv
- 26. Kótai József: Japán „No” maszk
- 27. Schrammel Imre: A Pécsi Nemzeti Színház és Kamaraszínház domborműve

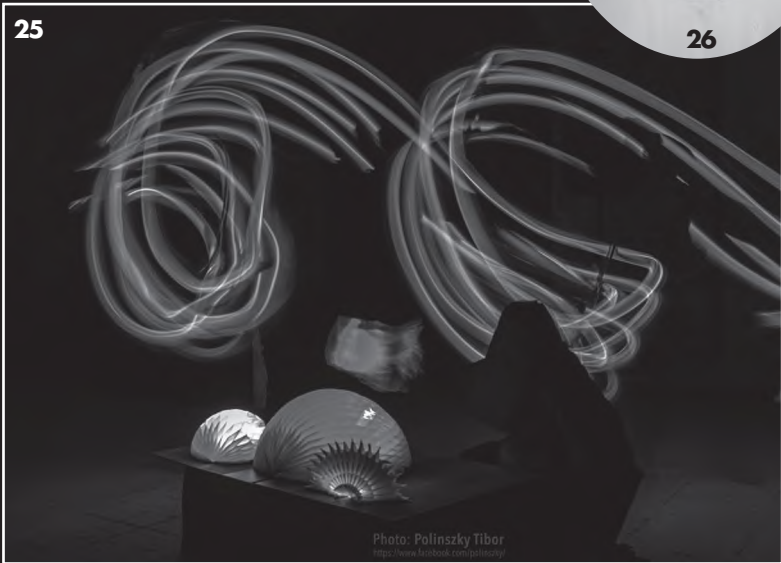
23

24

26

25

Photo: Polinsky Tibor

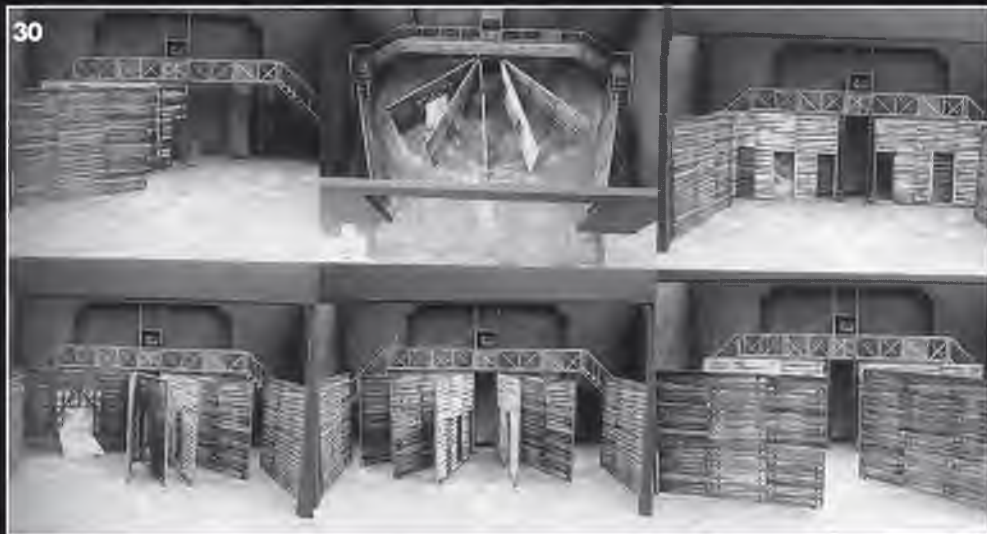
27

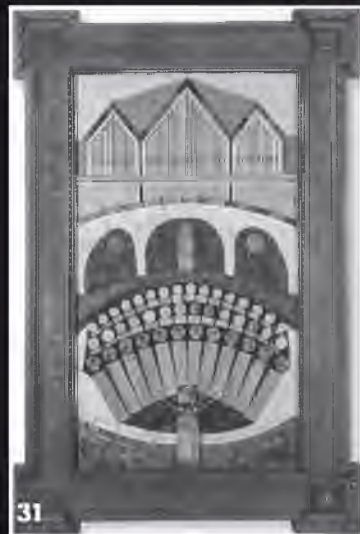
28

29

30

31

32

28. Gyarmathy Ágnes:
Színpadi jelmez, részlet
29. Szenes István:
A budapesti Eiffel Műhelyház
díszletraktárának folyosója
30. Szegő György: Makett,
„Színész a könyvlapok közt”
fázisainak modellje
31. Fekete György: Kórus
32. Haraszti Janka: Kínai
oroszlánmaszk
33. Kentaur (Erkel László):
Makett (Asszisztensek)
34. Kovács Yvette Alida: Színpadi kalap
35. Mészáros Éva: Ünnepi öltözék
széki kozsok motívumokkal díszítve
36. Karattur Katalin:
Színpadi jelmez kiegészítő
37. Király Fanni:
WEI függő, ünnepi ékszer

33

34

35

36

37

Úr komédiásai előadásának jelmezeiben, maszkjaiban. De különleges együttműködést reprezentált a Pécsi Nemzeti Színházban bemutatott *Csíkсомlyói passió* előadás látványvilága is, melynek jelmezeit a Színházművészeti Tagozat akadémikusa, *Rátkai Erzsébet* tervezte. Varázslatos, mágikus figurákká varázsolja maszkjait több alkotó is, melyeket különleges anyagokba álmodtak tervezőik. Meglepetés egy mozgatható, plasztikus maszk is, melynek minden mozdulása más és más arcot mutat, kísérletezve a kolozsvári születésű művész, *Kecseti Gabriella* által létrehozott anyagokkal és formákkal is.

A kiállító tereket színházi tervező iparművészek által létrehozott nemzetközi és magyar előadásokhoz született különleges kalapok és fejdíszek teszik varázslattá a nyiregyházi Móricz Zsigmond Színház és a Fővárosi Nagycirkusz kiemelt produkcióiból, melyeket *Kovács Yvette Alida* és *Papp Janó* tervezett. A színház mágiája természetesen számos művészt megihletett, oly iparművészeket is, akik nem dolgoztak színpadi megvalósításokban. Mégis olyan műveket hoztak létre, melyekben egy-egy darab meghatározó figuráját emelték gobelin-, (*Kelecsényi Gabriella*), kerámia-, (*Borsódy Eszter*), bőr-, (*Molnár Imre*), avagy üvegművességük (*Soltész Melinda*), színházi díjuk megvalósításába, középpontjába. A fesztivál győztes előadás elengedhetetlen látványeleme is megjelenik, *Török Réka* által, a csíkszeredai Csiky Játékszín tervezőjének, meghatározó kellékének bemutatásával.

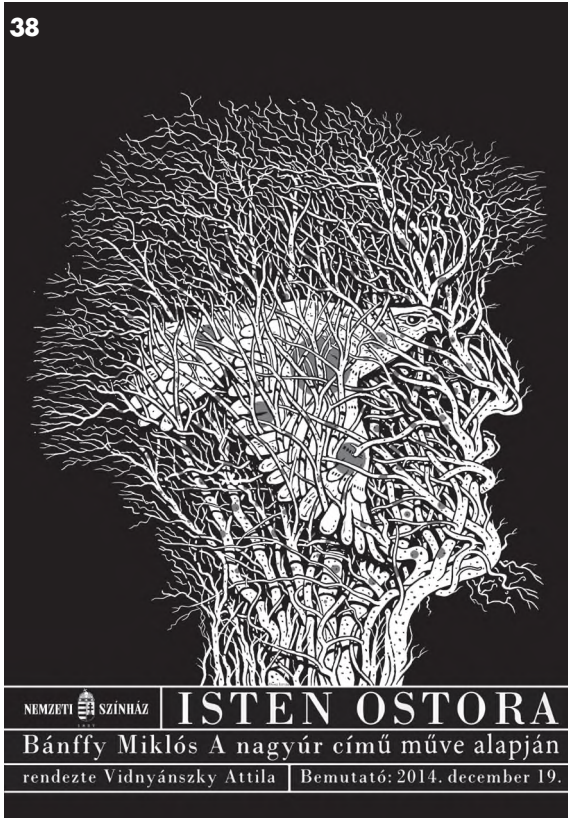
Mivel *hetven alkotó* bevonásával, *százötven különleges alkotással* mutatjuk be az iparművészet és színház tematikus találkozási pontjait, különleges feladatra vállalkoztam a tárlattal, a gazdagon illusztrált katalógussal és az ehhez kapcsolódó programsorozattal. Júniusban öltözék bemutatók láthatóak a Pesti Vigadó földszinti tereiben épített balett színpadon, a *Jelky András Iparművészeti Szakgimnázium* arany- tüll-papír és selyem ruhakollekcióinak bemutatásával, júliusban a *FolkGlamour* színpadi ékszer, kellékbemutatók színesítik a programot. A függöny felgördülésétől a színész meghajlásáig tartó, titkokkal teli alkotói folyamat bemutatását reprezentáljuk a tematikus napokon is, bepillantást adunk a kortárs iparművészek alkotásaiba és terveibe, így *Tóth-Vásárhelyi Réka* színházi ihletésű kokeshi babái, *Borsódy Eszter* tánc-kerámiai, avagy *Németh Hajnal Auróra* képző- és iparművész hagyományörző, egyben újra gondolt ékszerei, viseletei, avagy *Gyulai Natália* jelmezei, *Király Fanni* ékszerei is részletes alkotói napot kapnak programjainkon.

Mind a válogatásban, mind a létrehozásban együttműködésre törekedtem, a művészek felkérése mellett színháztörténész, drámatanár, belsőépítész, művészettörténész, díszletfestő művészek, grafikusok jelentik a tárlatban megjelenő alkotások kulisszatitkaiból létrejövő összművészeti látvány és koncepció megszületését.

A rendezvény létrejöttét hatalmas kutató- és gyűjtőmunka előzte meg, amelyben a legfiatalabb, független iparművészekről az akadémikus alkotókon át – több mint száz alkotó műtermét felkeresve, személyesen válogatva és egyeztetve –, igyekeztem mindenkit megszólítani és felkérni a színházi varázslat megidézéséhez.

A körülöttünk újraszülető koronák (*Molnár Éva* ötvösművésztől), színpadi kellékek, öltözetek (*Szűcs Edit* textil és jelmeztervezőtől), maszkok, bábok, grafikák, előadás- és díszlet makettek (*Kentaur*, *Szegő György*, *Bagossy Levente* kézműves remekei által) és enteriőrök a színházi alkotóközösség tervezői folyamatoként kerültek válogatásra.

Nem maradhat hiány lelkünkben abban a tekintetben sem, hogy a színházi előadásból kiragadva, velünk együtt élnek

38.
Orosz István:
Színházi plakát

39. Enteriőr
a kiállításról

ezek a tárgyak, rácsodálkozunk művességükre, sokszínű kultúránkból való építkezésükre, hagyományaink őrzésére és újragondolására. Gyönyörű, inspiráló színházi közösség, budapesti és számos vidéki színpad- és iparművészek, valamint a nézőtérén ujjongó közönség találkozásából hoztuk el a legnagyobb érdeklődésre számot tartó műveket, alkotóikat, titkaikat, először mutatva be ilyen formán mindazt, ami a színpadok mögött létrejött, de számunkra eddig rejtve maradt. ♣

Együttműködő partnerek: MMA, Pesti Vigadó, Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat, MABE, PIM-OSZMI, OISTAT, JELKY, SÉD nyomda és kiadó, MÉM-MDK, valamint budapesti, vidéki és határon túli színházak az alkotások kölcsönzésével, színházi alkotók-rendezők, producerek, fotóművészek, tervezők, valamint a sajtó- és média képviselői.

VERESS KINGA SZÍNFALAK MÖGÖTT

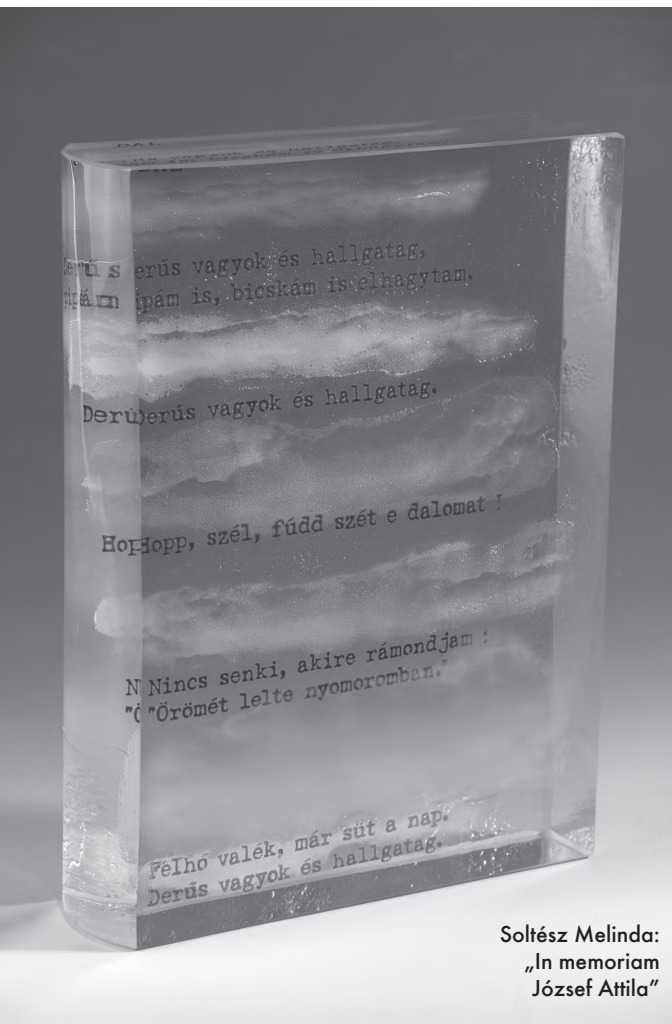
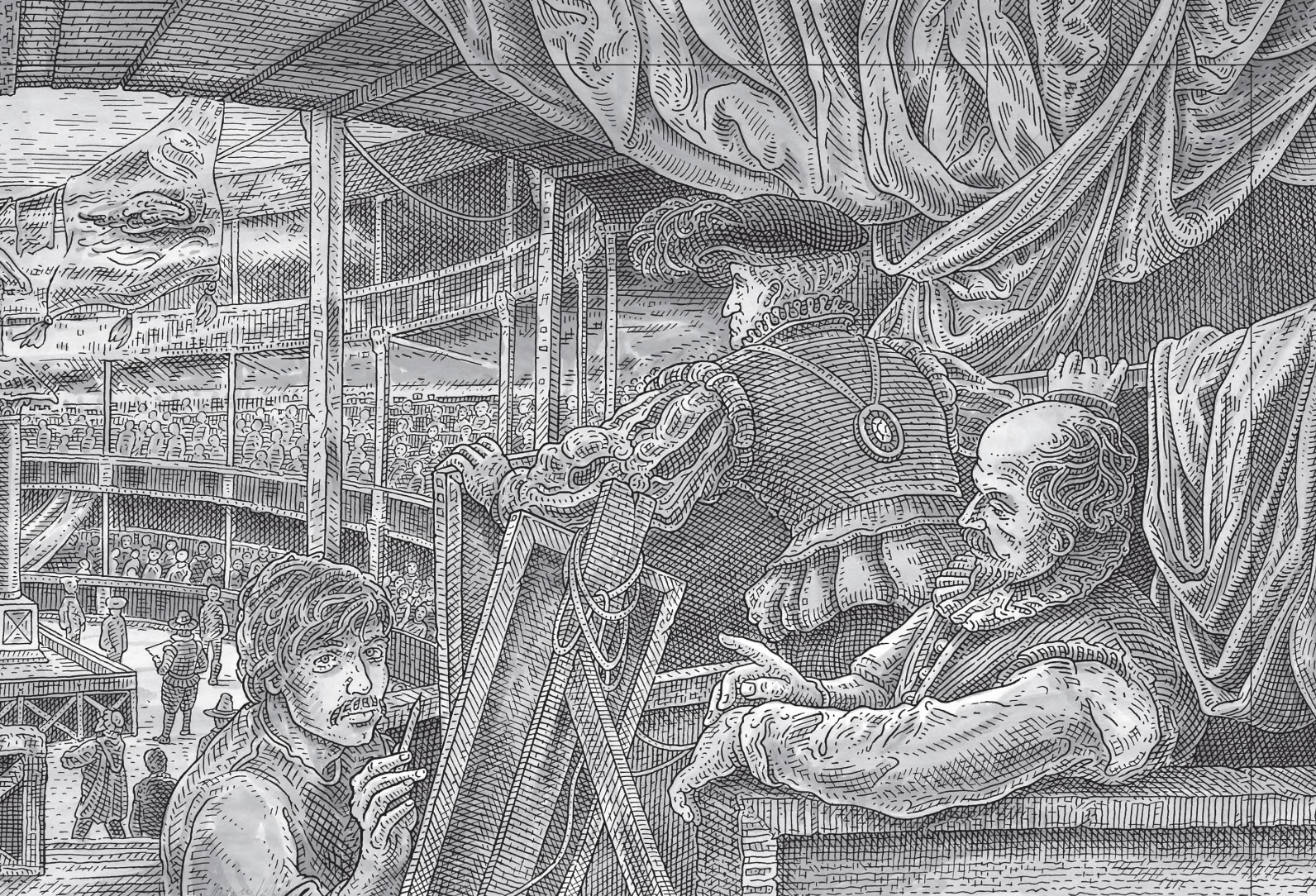

Harsay Ilona:
Színházi maszk

(A művészettörténész gondolatai a katalógusból)
Színház. Megidéz remekműveket, letűnt korokat, művészeti stílusokat, ideákat, feledésbe ment és kortárs értékrendet, megélt és meg nem tapasztalt érzéseket. Egy jó előadást látva ajándékot kapunk: a kiválasztottság illúzióját, az *itt és most* megismételhetetlen nagyszerűségét, a *rólam és nekem szól* katartikus érzését. A néző csakis akkor

gondolja úgy, hogy valóban megszólították, amikor a *színpadi alkotás hitelessége* révén, a mimetikus, evokatív megidézés során az emberi mivoltát meghatározó belső erők benne a felszínre törnek. Így, a színpadon hazudni nem lehet. Aki megteszi, az rögtön lelepleződik. A színházművészet nem tűri a hamisságot sem a rendezésben, sem a színészi játéokban, sem az atmoszférát meghatározó zenében, látványban, melynek szerves részét képezik a díszletek mellett a kellékek és a jelmezek is. Ezek művészi kivitele, invenciózus megelevenítése is nagyban hozzájárul az előadás őszinteségéhez, ezáltal a pozitív élményt jelentő befogadás, a katarzis előidézéséhez. A színházi varázslatot megálmodó látványtervezők és jelmeztervezők, a kigondolt terveket életre keltő iparművészek, a színházba csalogató plakátokat alkotó grafikusok „csapatjátékát”, a hiteles előadás létrehozásában kihagyhatatlan szerepet betöltő művészek munkájának *kulisszatitkait* villantja fel a kiállítás.

A magyar scenográfia területéről összegyűjtött sokszínű anyag számos alkotói módszert, stílust tár a nézők elé, megmutatva, hogy milyen színpadi felhasználási lehetőségei vannak a kreatívan alakítható anyagoknak. Látványtervezők, jelmeztervezők, iparművészek – mindannyian más irányból, más értéket tesznek hozzá ahhoz az *egészhez*, amelynek nyomán a színpadi kifejezőmód titkaira fény derül. A tárlat bepillantást nyújt abba a háttér munka folyamatba, amely a darab kiválasztástól a függöny felgördüléséig tart. Fókuszában az iparművészek állnak. Elhivatott, teremtő emberek, kiknek kézműves eszközökkel készült tárgyai a színházi kontextusból kiemelve, önálló műalkotásként is megállják a helyüket a kiállítóterben. Munkáik a szó szoros értelmében mesterművek, amelyek nemcsak alkotóik mesterségbeli szaktudását, anyagismeretét, színérzékét, divat- és kultúrtörténeti tudását, de együttműködési képességét, a művészeti ág iránti alázatát is

Soltész Melinda:
„In memoriam
József Attila”

tükrözik. Színpadra készült tárgyaik iparművészeti alkotások, bennük a *célszerűség igénye művészi megformálással párosul*. Ezen felül azonban, e kreációk létrehozói sok esetben bele-
szövik, beledolgozzák munkáikba mindazt a *rejtett üzenetet*, amely az adott alkotást – jelentésrétegeinek feltárulásával – az autonóm művek sorába is emeli.

Számos színpadi látványelem, jelmez, kellék tehát *túlmutat saját funkcióján*. E tárgyak öszintesége, egyedisége abban rejlik, hogy kialakítójuk nem tűri a sémákat, ugyanakkor akaratlanul is jellemzik azt, aki készítette őket. Alapanyagaik minősége, jellege – szilárd, törékeny, merev, képlékeny, érdes, bársonyos, aranyos, fakó, díszes, kopott, természetes, szintetikus – nemcsak a küllemüket határozza meg, hanem egyúttal üzenetközvetítő jel is. Némelyik műben az anyagmunkálás – a textil- vagy bőrfonás, az agyagformálás, a facsiszolás – ősi rítusa idéződik meg. Spirituális, mágikus tartalmak jelentődnek meg maszkokon, egyes, a múlt foszlányait őrző ékszerekben, öltözékeken. Közelről szemlélve e tárgyakat, érzelmi reakciót vált ki érzéki matériájuk, művészi kivitelük. Örömet lehelhetjük egy-egy textília kacér redőzésében, a tárgyfelületek faktúrájának szépségében, az alkotói kéz által életre keltett anyagok változatosságában, a kivitelezés ötletességében.

A tárlaton a konkrét előadásokhoz készült munkák mellett egy sor kivételes színházi ihletésű mű, aprólékosan kidolgozott látványterv, makett, szuggesztív plakát, épületdíz is fellelhető. A kiállítás nem hétköznapi módon vezet be a színházművészet világába, lehetőséget teremt arra, hogy a néző a színpadhoz kötődő alkotások szemlélése során gondolatilag reprodukálja azok előállításának módját, felfedezze a bennük rejlő jelentéstartalmakat, és a részek ismeretében *egészben* lássa a *színpalak mögött* zajló odaadó munkát. ♣

Orosz István:
Shakespeare
anamorfózis

Tóth-Vásárhelyi
Réka:
Darumadár

TESZT – 2018

Képriport egy színházi fesztiválról

A tizenegyedik alkalommal megrendezett Temesvári Eurorégiós Színházi Találkozó, a TESZT, amely évről évre a temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház szervezésében zajlik, mára mintegy a védjegyévé vált a vendéglátó, határon túli társulatnak. Idén május 20-a és 27-e között került sor a találkozóra, amelynek programjában helyet kaptak az alternatív és a független színházi szféra, a kortárstánc, valamint a video-mapping és multimediális installációkra felépített performanszok is, azzal a szándékkal, hogy a TESZT az Európa szerte jelenleg fellelhető színházi tendenciák keresztmetszetét mutassa be. A találkozóra a Duna–Körös–Maros–Tisza régió legizgalmasabb előadásai mellett ez évben Bulgáriából, Németországból, Franciaországból, Hollandiából, Olaszországból és Nagy-Britanniából is érkeztek vendégprodukciók. A TESZT támogatója: Temesvár megyei jogú város önkormányzata. Balázs Attila, a temesvári magyar társulat és a fesztivál igazgatója így foglalta össze a darabválogatás szempontjait. „A fesztivál célja továbbra is az, hogy átfogó képet adjon arról: mi történik ebben az euro régióban, és hogyan viszonyulnak ehhez a távolabbi országok. Szeretnénk, ha a fesztivál egyre színesebb kínálatot nyújtana.”

Tadeusz Slobodzianek:
A mi osztályunk, jelenetek

Bram Graafland:
A konyha
hisztis hercege.

Cristian Ban: A mi városunk.

A temesvári főutca
színes ernyősízből

„Harmadik szemmel”

A színházi előadások létrejötteinek lát-hatatlan szereplőiről éppen mostani különszámunkban, a Kulisszatitkok kiállításának ismertetője kapcsán szólnunk. Azokról, akiknek nevét a színlapokon nem láthatjuk, s akiket a beszámolólok csak ritkán emlegetnek. Bizony, a fotóművész neve is a híradásokban gyakorta mostohán kezelt alkotók közé tartozik, holott nélkülük hiányos lenne a színházi összkép. A temesvári színházi találkozóról közreadott képes tudósításunk Ilovszky Béla fotóművész munkája. Mielőtt lapunkhoz eljuttatott bőséges fotóanyagából, a határon túli színházi eseményről szóló látványos képriportját közreadnánk, álljon hát itt róla Szegő György művészeti író korábban lejegyzett, alkalom szülte méltatása. A Szerk.

SZEGŐ GYÖRGY ÖRDÖGSZEKÉREN

Ilovszky Béla színházi fotós. Negyven éve járja az országot, tudja hol, mi a fontos. Értzi, mi lesz jó, hol születik valami. Fél életét autóban tölti, másik felét a színházban. Nem tudom, mikor él magánéletet. Mindenkit ismer a színházban, szinte mindent látott. Nem csak Budapesten. És amit látott, az marad meg az utókorra.

Mert a színház tünékeny műfaj. Képei láttán értem meg, milyen sebesen görög az idő. Milyen volt X fiatalon, és milyen volt Y élete nagy szerepében. Ilovszky mindent sűrítve lát és láttat. Igaza van Franz von Baadernek, aki *ezüstpillantás*nak nevezi azt a pillanatot, amikor az ember egyidejűleg lát külső és belső szemével. Szerintem a színházi előadás megismételhetetlen, egyedi létforma. Lehetetlen lefényképezni. Csak ott és akkor érvényes, térben és időben folyik a cselekmény. Két dimenzióban nem lehet visszaadni. Ha Ilovszkynak mégis sikerül valamit rögzítenie, azt nem az előadásból, hanem önmagából vetíti elénk. Ismeri a drámairodalmat, tudja, mikor, minek lesz súlya. A klasszicista esztétika – név szerint Lessing – erre azt mondta: „termékeny pillanat”. Amikor például a szobrász Laokoon történetét megállítja, hogy majd a Vatikáni Múzeumban szoborrá merevedve maga legyen a mitológia. Olyanok is érezzék, akik csak egyetlen szeletével, ha érintkeznek. Ilyesmit cselekszik a huszadik századi technikával a fotós.

Sikerének az a titka, hogy próbákon fényképez. Tudja, mikor kell ott lennie, mikor lendít jelenléte. Egyetlen pillanatról van szó, amikor még nem előadás a próba, és már nem próba, amit lát. Ez az ő műfajának „termékeny pillanata”. Télen jégben és hóban is odaér: és valami harmadik szemmel érzi, mi az, amit konvencióként vagy annak ellenére kiragadhat a sem próba – sem előadás különös állapotából.

Ma a média a színházi ekhószekér: Ilovszky Béla sajtófotói mindennapos szereplői a kulturális rovatoknak. Egyszer csak a képek is vándorútra kelnek, és beutazzák az országot: s a termékeny pillanat, mint valami szélfúttá ördögszekér viszi a magot. ☛

Coming Out (F.A.C.E. Szabó Visual),
Adrián Castello (jelenet)

ZAPPE LÁSZLÓ

MIBEN LETT MÁS A TESZT?

Az idei TESZT igazi újdonságának az látszott, hogy változást ígért. A szervezésében ugyanis fontos átalakulás történt. Lemondott posztjáról Gálovits Zoltán, a rendezvény eddigi szellemi vezére, a program válogatója, és nyomában távozott a szakmai megbeszélések gazdája, irányítója, moderátora, Upor László is. A háttérben nyilván koncepcióváltozás állt. A temesvári magyar társulat igazgatója, *Balázs Attila* nyitni szeretne, mégpedig a népszerűség irányába, következőképpen a könnyedebb, a kevésbé ezoterikus, szélesebb közönségréteg számára befogadható produciók felé. Ezzel nemcsak konzervatívabb, realiztikusabb előadások kerültek a műsorba, de kimondottan szórakoztató, mulattató móka-bókák is. Persze ezek sem jelentettek visszatérést a hagyományos zenés-röhögtető bohózatok jól bevált sémáihoz. Abban maradt a régi, hogy a hagyományosnak mondható színházi kereteket az idén is feszegette, tesztelte a TESZT. Volt narancsdobáló verseny a nézők bevonásával, volt utcaszínházi bűvész, volt falzetténekes, szóval több olyan attrakció, amelynek nem a szellemi tartalom, hanem a puszta ügyesség mutogatása volt a célja. És persze nemegyszer a rögzült ízléshatárok próbára tétele is. Ugyanakkor most sem hiányoztak a fontos, igényes, magas szellemi minőséget is képviselő produciók.

Minden fesztivál örök kérdése, hogy az ilyen eltérő minőségek megférnek-e egymás mellett. Elvileg természetesen nem. Szokás egy fesztiváltól elvárni valamilyen gondolati vagy izlésbeli egységet, sőt, akár üzenetet is. Olykor meg is fogalmaznak ilyeneket a szervezők, a válogatók. Hogy az odalátogatóknak, a nézőknek van-e ilyen igényük, nem tudhatjuk. Többségük néhány napra kukkant be, nem üli végig valamennyi előadást. Nem lehet rálátása az „üzenetre”. Legföljebb, ha deklarálták azt, akkor összevetheti, hogy illik-e hozzá, amit lát.

Magam már sok éve egyetlen igénytel megyek fesztiválra: lássak sok olyan, lehetőleg persze jó, érdekes, igényes előadást, amelyet különben nem láthatnék. Ennek pedig az idei TESZT is teljes mértékben megfelelt. ♡

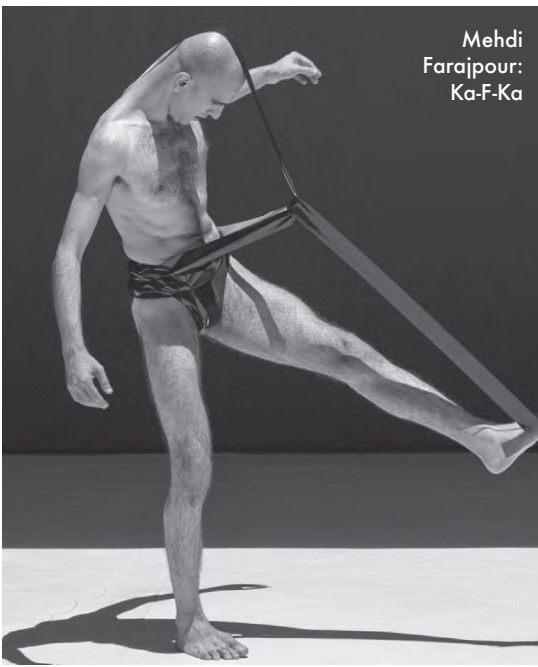
Marco Chenevier:
Ez az előadás a narancsról

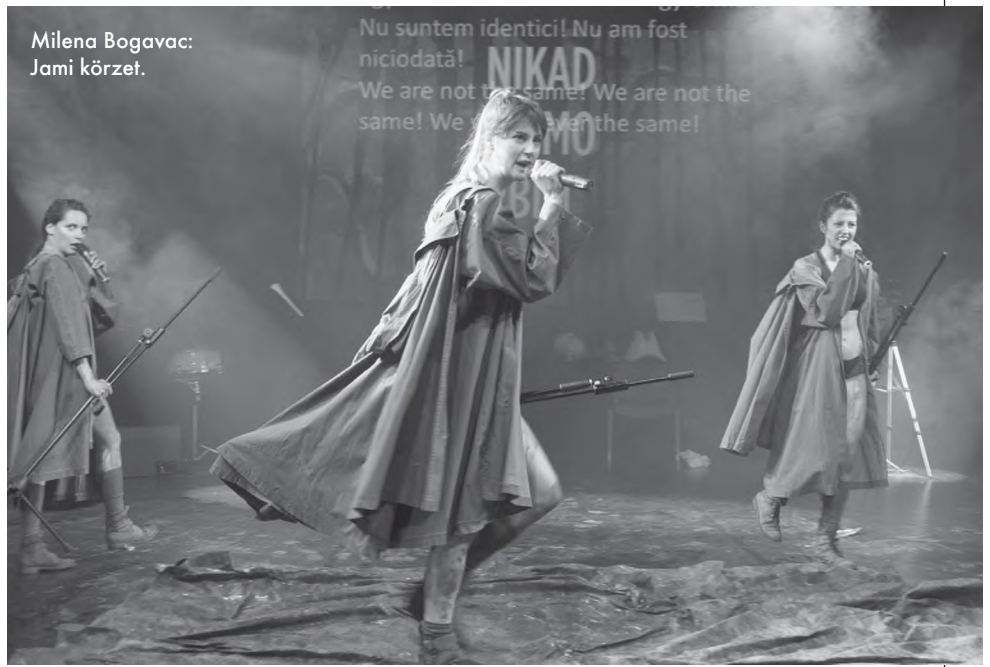
Vlagyimir
Majakovszkij:
Felhő
a nadrágban

Ingrid Lausundová: Gerincbántalmak

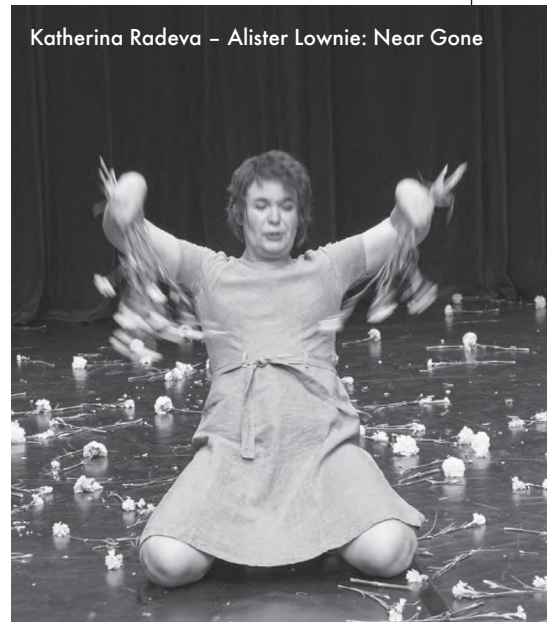
Mehdi Farajpour:
Ka-F-Ka

Milena Bogavac:
Jami körzet.

Milena Bogavac – Vojislav Arsić: Macho men

Katherina Radeva – Alistair Lownie: Near Gone

Háy János:
Nehéz

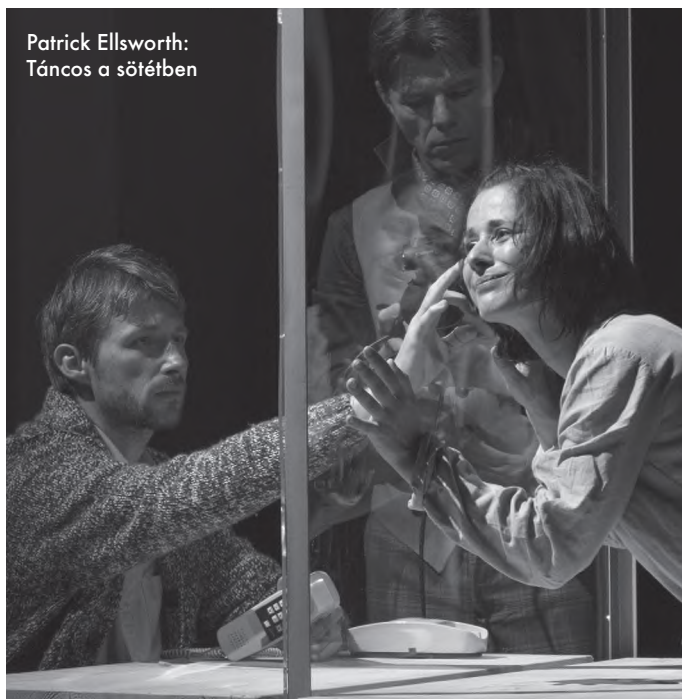
Marko Fonseca
– Raúl Martínez:
No/Nato

Szabó Veronika:
Queendom

Jörg Graser: Rabenthal

Patrick Ellsworth:
Táncos a sötétben

Ivo Dimcsev: Sculptures

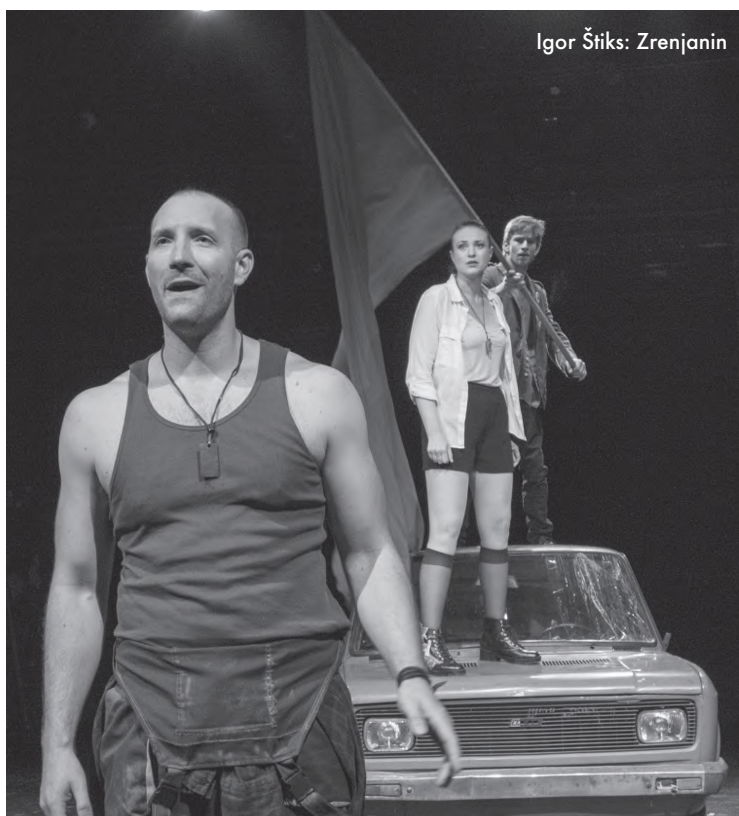
Toula Limnaios: tempus fugit

Vlagyimir
Majakovszkij:
Felhő
a nadrágban

Kárpáti Péter: Tótféri

Igor Štikš: Zrenjanin

Háy János:
Nehéz

A TESZT – 2018 ELŐADÁSAINAK LISTÁJA

* Csiky Gergely Állami Magyar Színház, Temesvár (Románia)

Jörg Graser: *Rabenthal*

Rendezte: Radu Afrim

* Qendra Multimedia, Pristina (Kosovó)

Jeton Neziraj: *előadás négy színésszel és néhány disznóval és néhány tehénnel és néhány lóval és egy miniszterelnökkel és egy Milka-tehénnel és néhány helyi és nemzetközi ellenőrző szervvel*

Rendezte: Blerita Neziraj

* Bitef Színház / Czk Tivat / Maszk / Think Tank Studio (nemzetközi koprodukció)

Jami körzet

Rendezte: Kokan Mladenović

* Szabadkai Népszínház, Magyar Társulat (Szerbia)

Ingrid Lausund: *Gerincbántalmak*

Rendezte: Veljko Mićunović

* cie. toulalimnaios (Németország)

tempus fugit

Konceptió / Koreográfia: Toula Limnaios

* Kosztolányi Dezső Színház, Szabadka (Szerbia)

Vlagyimir Majakovszkij: *Felhő a nadrágban*

Rendezte: Kokan Mladenović

* Ioan Slavici Klasszikus Színház, Arad (Románia)

Cristian Ban: *A mi városunk*

Rendezte: Cristian Ban

* Trafó / Titkos Társulat / Füge Produkció, Budapest (Magyarország)

Kárpáti Péter: *Tótféri*

Rendezte: Kárpáti Péter

* Oriantheatre (Franciaország)

KA-F-KA

Koreográfia: Mehdi Farajpour

* Csiky Gergely Állami Magyar Színház, Temesvár (Románia)

Patrick Ellsworth: *Táncos a sötétben*

Rendezte: Kocsárdi Levente

Zenéjét szerezte: Vlaicu

Golcea

* Jászai Mari Színház, Tatabánya (Magyarország)

Tadeusz Słobodzianek: *A mi osztályunk*

Rendezte: Guelmino Sándor

* Toša Jovanović Nemzeti Színház, Zrenjanin (Szerbia)

Zrenjanin

Rendezte: Boris Liješević

* Reflektor Színház / E8 / Bitef Színház (Szerbia)

Macho Men

Konceptió: Milena Bogavac és Vojislav Arsić

* Two Destination Language

(Skócia-Bulgária)

Near Gone

Kidolgozta: Katherina Radeva és Alister Lownie

* Marco Chenevier / ALDES (Olaszország)

Ez az előadás a narancsról

Szerző: Marco Chenevier

* F.A.C.E. Szabó Visual Performing Arts Ensemble (Németország)

Coming out. Homage to P.P. Pasolini

Rendezte: Szabó Kristóf

* Veronika Szabó (Magyarország)

Queendom

Rendezte: Veronika Szabó

* Szkéné Színház, Budapest (Magyarország)

Háy János: *Nehéz*

Rendezte: Bérczes László

* Koreja Színház, Lecce (Olaszország)

Frame

Design és koncepció: Alessandro Serra

* Ivo Dimcev (Bulgária)

Sculptures

Konceptió: Ivo Dimcev

* *Xtensions program*

* SCHUBERTY KRAHL BAUER (Németország)

Anima

Konceptió: Simon Bauer,

Simon Krahl, Rike Schuberty

* Los INnato (Spanyolország)

NO / Nato

Konceptió: Marko Fonseca és Raúl Martínez

* Bram Gaafland (Hollandia)

A konyha hisztis hercege

Konceptió: Bram Gaafland

* Solidart Egyesület, Temesvár (Románia)

Még egy verőfényes nap

Írta és rendezte: Andrei Ursu

SZ. SERES GERDA

ELVÁLASZTHATATLANOK

Dóm téri Rómeó és Júlia

Amikor érkezem, éppen próbaszünet van Szegeden, az esti mise ideje alatt ugyanis csendnek kell lennie a Dóm téren. Hegedűs D. Gézának így akad egy félórája, ami alatt lelkesen mesél a Rómeó és Júlia próbafolyamatáról, a kiváló kollégákról, az előadás lenyűgöző zenei világról és Shakespeare örökérvényű, mély emberismeretről tanúskodó történetéről. Akkor még csak remélte, hogy energikus, sokszínű előadást sikerül majd színpadra vinnie, azóta a július végi bemutató sikere már igazolta a művész elképzeléseit.

Vecsei H. Miklós
és Mészáros
Blanka, Rómeó
és Júlia, Szeged,
Dóm tér

– Bő egy évvel ezelőtt keresett meg a Szegedi Szabadtéri Játékok vezetősége, akinek néhány éve eltökélt szándéka, hogy – a zenés darabok bemutatása mellett – felélessze a Dóm téri prózai színjátszás hagyományát. Két éve indították el a Shakespeare-sorozatot, s azt kérték, ennek részeként rendezzek én is egy vígjátékot. Ám az én választásom a *Rómeó és Júliára* esett, ők pedig nemhogy nem tiltakoztak, hanem remek ötletnek találták. Megjegyzem, bár tragédiába fordul, ez a dráma is számos vígjátéki elemet tartalmaz. Már mikor újraolvastam, azon járt az eszem, hogy kikkel látnám szívesen a színpadon. Több mint három évtizede tanítok a Színház és Filmművészeti Egyetemen, s a Shakespeare-rel való találkozás természetesen része a tananyagnak, így a Rómeó és Júlia időről időre előkerül. Mélyen az emlékezetembe égett egy növendékem méreg-monológja, s a szakdolgozatában ezzel kapcsolatban tett megállapításai – ő volt *Mészáros Blanka*, s én most egyből őt láttam magam előtt *Júliaként*. Hasonlóan kedves növendékem az a fiatalember, aki már a háromrészlet felvételi első fordulójában megfogott: egy kedves, pirosposztos, hirtelenszöke hajú fiatalember, aki saját verseskötetéből is hozott részleteket, és egészen hiteles volt. Ő *Vecsei H. Miklós*, aki most *Rómeót* játssza; Blankával osztálytársak voltak.

– *Visszatérve a darabhoz: egy klasszikus műnek számos bukattója lehet, és mindenkinek határozott elképzelése van arról, hogy miként jó vagy hiteles. Mennyire nehéz elengedni a konvenciókat vagy a már látott nagy formátumú színreviteleket?*

– Az emberi természet mélysége, dimenziói határtalanok és kiszámíthatatlanok. Az az érdekes, hogy minden generáció, aki egy ilyen csaknem ötszáz éves remekműben keres választ a kérdéseire, rácsodálkozik a történet aktualitására, és azonnal úgy érzi, egészen pontosan rímeli a saját életére. A próbafolyamat során magunk is számtalan alkalommal éreztük, hogy Shakespeare milyen döbbenetesen pontosan értette a nemek közötti viszonyokat, a szenvedélyes szerelem mibenlétét. Valahogy mindig úgy érzem, hogyha válságos időt élünk, válaszokért oda lehet fordulni például Shakespeare-hez is, aki olyan érzékenyen és pontosan ábrázolta az emberi viszonyokat, hogy ma is éppoly érvényesen szól, mint évszázadokkal ezelőtt. A sivár, hétköznapi találkozások útvesztőjében, a középszerű döntések sokasága közepette olyan jó ráeszmélni erre a történetre, ahol két fiatalember egymásra csodálkozva az emberi minőség maximumát hozza ki a másikból. Ők ebben a szerelemben értik meg egymást és saját világukat, és rádöbbennek, hogy csak úgy maradhatnak meg egymásnak ebben a mindent földre húzó, megosztó, kettéhasító világban, ha meghalnak – egymásért. Így örök-ké elválaszthatatlanok maradnak. A társadalompszichológia azt mondja, hogy egy közösség számára a túlélés egyik feltétele, hogy megkülönböztesse magát másoktól, s ennek eszköze – sok más tényező mellett – a gyűlölet. Ha tetszik, megteremtődik a gyűlölet kultúrája, és aki ebbe beleszületve elfogadja ezt, az a túlélésének feltétele lesz. Ám aki ezt a láncot elszakítja, az szükségszerűen elbukik, mert a rendszer nem tűri el, hogy kilépjen ebből. Az egyetlen esély, hogy ezek a fiatalok megmaradjanak önmaguknak és egymásnak, a halál.

– *A hatalmi megosztottság csak háttér vagy meghatározó eleme ennek a színrevitelnek?*

– Kisszerű, napi dolgokkal nem érdemes színpadon foglalkozni. Ez a társadalmi és emberi meghasítottság sokkal ősbibbi dolog; ha ennek irodalmi lenyomatait kutatjuk, már az antik eposzokban is felfedezhetjük. De ha ma olvassuk a híreket, akkor is lépten-nyomon szembesülünk olyan történetekkel, ahol két közösség vagy kultúra pusztítja egymást. A globalizációval lényegében nincs olyan szférája a világnak, ahol ne csodálkozhatna rá erre a történetre bárki, s ne értene meg egy csomó mindent magunkról, ember-létünkéről; ez a dráma ettől fenséges és gyönyörű. Mégiscsak költészetről, drámaköltészetről van szó, amely mélyen és zsigerien emberi.

– *Az előadás közegét, a díszleteket tekintve mennyire törekedtetek a kortalan miliőre?*

**Shakespeare:
Rómeó és Júlia,
Szegedi
Szabadtéri
Játékok 2018
Rendező:
Hegedűs D.
Géza.
Jelenetek
az előadásból**

– Tulajdonképpen sokáig kerestem a formát. A szereposztás lényegében már első olvasáskor megszületett a fejemben, s ebben teljesen szabad kezet kaptam, inkább csak azért kellett drukkolnom, hogy az alkotók ráérjenek ebben a nyári időszakban. Végül itt van mindenki: a díszleteket nagyszerű munkatársam, *Antal Csaba* készítette, társa: *Kis Beatrix* a jelmezek kitalálásában vesz részt. *Juronic Tamás* felel a koreográfiáért és segíti a színpadi mozgást, *Balázs László* pedig a kaszkadóri elemekért, hiszen itt látványos vívójelenetek, tömeges küzdelmek is vannak az előadásban.

– *Az egyik legmeghatározóbb elem viszont mégiscsak a zene.*

– Igen, ennek szövegét *Márkos Albert* teremtette meg. Ő korábban már rengeteg Shakespeare-sonettet zenésített meg, és én ezekből válogattam az előadásba. Sokat énekelünk is, és ez a muzsika, zenei világ folyton itt lüktet – természetesen élő zenekarral. Igazán páratlan élmény volt ez a próbafolyamat – elindultunk az Ódry Színpadról, majd a Szegedi Nemzeti Színházban folytattuk, és most kikerült erre a kilencszáz négyzetméteres óriási színpadra, ahol négyezer néző előtt kell megélnie.

– *Rendezői szempontból mit jelent ez az óriási tér? Hiszen amellet, hogy látványosnak kell lennie, valahogyan meg kell őrizni a történet szépségét, intimitását.*

– Engem egy energikus, dinamikus, sokszínű és igen szélsőséges előadás reménye éltet, és ezt az energiát próbáltam áthozni ide, hogy egy ilyen monumentális térben is ugyanolyan érvényesen és erővel szólaljon meg az a költői szöveg, melyet *Mészöly Dezső* fordításában mondanak a színészek. Vannak totálképek – hogy filmes példával szolgáljak –, tömegverekedés, vívás, karneváli jelenet, és van, amikor két ember szereti egymást, ilyenkor pedig hirtelen kapunk egy közelit. Az emberi fantázia megsokszorozódik: színészek és nézők együtt teremtünk közösen egy világot. ♡

RITKA MAGYAR

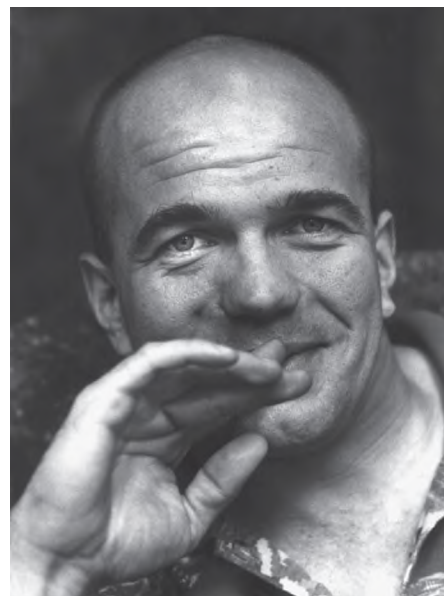
Bubik 60

2019. január 20-ig látogathatják az érdeklődők azt a kamarakiállítását, amely május közepén nyílt a hatvan éve született Bubik István tiszteletére a Bajor Gizi Színészmúzeumban, a budai Stromfeld Aurél utcában. A PIM – Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet rendezte tárlatot Kubik Anna, Kossuth-díjas színművész nyitotta meg, s ez alkalommal koszorúzta meg a százhuszonöt éve született Bajor Gizi emléktábláját Rubold Ödön, Jászai Mari-díjas színművész. A vendégeket Pröhle Gergely, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója köszöntötte.

Fehér Anna:
Bubik István Götz Annával

Az úrhatnám polgár:
Takács Katalinnal
és Eperjes Károllyal

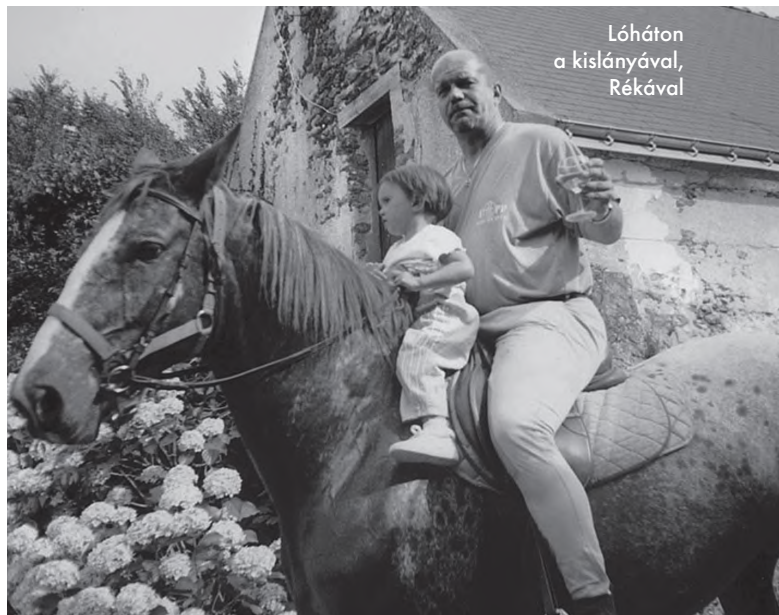

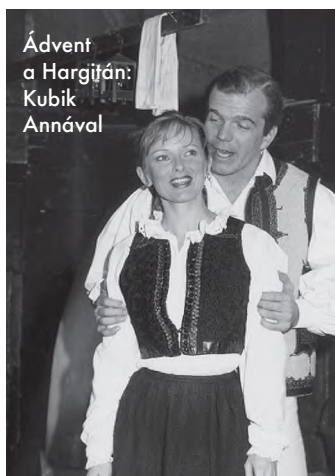
FOTÓK: JUNG ZSÉNI

A szüleivel
és öccsével,
Gyurival

Lóhátón
a kislányával,
Rékával

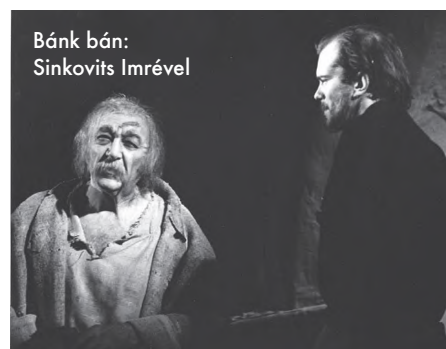
Ádvent
a Hargitán:
Kubik
Annával

Bubik az öltözőjében
sminkelés közben

Rubold Ödön
a tárlat megnyitóján

Bánk bán:
Sinkovits Imrével

SZEBÉNYI ÁGNES

A RENESZÁNSZ KOR KÉSEI UTÓDJA

(A kurátor gondolataiból.)

Kortársunk, és már tizennégy éve nincs közöttünk. Nemzedékének egyik legkarizmatikusabb alakja volt, a reneszánsz kor emberének kései utódja, tele tüzzel, energiával, szókimondó igazságérzettel és életigenléssel. Diplomáját 1981-ben kapta meg, s bár több színház hívta, ő rögtön a Nemzeti Színházhoz szerződött, melynek eszméjéhez még akkor is hűséges maradt, miután elszerződött onnét. Az 1981–1990 közötti évek tekinthetők a művészi pálya fénykorának, szakmai élete legsikeresebb és leggazdagabb időszakának. Egy fiatal színészgeneráció vezető színészévé érett alig néhány év alatt, egyik főszerep jött a másik után, nem csoda, ha generációja legdinamikusabb tehetségeként tartotta számon mind a szakma, mind a közönség.

Néhány évvel a főiskola után már olyan nagyformátumú szerepek vannak a háta mögött, mint Ádám, Mercutio, Tartuffe vagy István a király. Az első évtized meredeken fölfelé ívelő időszaka után kis megtorpanás következett. Túlhajszolettságról, a rá nehezedő nagy nyomásról beszélt, de sosem panaszkodott. „Nagyon szeretem a szerepeimet, de az örömöm nem felhőtlen. Túl sok a teher rajtam. De mit tegyek? Próbáljak beleavatkozni a pályám alakulásába?” – tette föl a kérdést. S végül maga mögött hagyta imádott színházát, és elment Londonba raktárosnak. Kilenc hónapig bírta színház nélkül. Hazatért, de nem ment vissza a Nemzetibe. Rövid szabadúszást követően, 1993-ban a Töröcsik Mari neve fémjelzte, frissen alakult Művész Színház társulatához szegődött, annak megszűnte után a Thália Színház, később a Thália Társaság tagja lett. 1997-ben hét neves színésztársával megalapították a Kelemen László Színkört, mely szakított a közzínházi metódussal, merőben új, sokak számára aggasztónak és provokatívnak ítélt független társulatként próbált jelen lenni a hazai színházi palettán, vagy, ahogy a művész

foglalmazott: „Elegünk lett ebből a fővárosi vircsaftból.” Ezt követően 1998-ban, a Kelemen László Színkör tagjaként, a többiekkel együtt, az akkor megalakult Új Színházhoz szerződött. De mindez eddig „csak” a színész Bubik István, vagy, ahogy ő nevezte magát, a színjátékos.

De hol van a *kaskadőr*, aki jó barátjával, Funtek Frigyessel éveken át Pintér Tamás „Oroszlán”, és Marosi László csapatát erősítette? Hol a *sportember*, aki számtalan sportágban kipróbálta magát és kereste a sportolókkal való együttlét bármely formáját? Hol van a zseniális *zenész*, aki még a főiskolás évek alatt társaival megalakította az első magyar színészenekart? Hol van a *dobos*, aki Sipos Andrással hosszú évek során a dob és a dobolás ősi elemeit, a forrást, az afrikai autentikus ritmusok rejtélyét kutatta? (lásd Macumba zenekar). Hol van az a *színészpedagógus*, aki éveken át tartott középiskolások számára színészképzést a Fészek Művész Klubban? Hol van az a bátor és *igazságkereső* ember, aki kiállt az erőszakos romániai falurombolásban pusztuló magyar falvakért? Hol van az a szakmájának *elkötelezett* művész, aki a Nemzetközi Színész Chartával a kezében naponta szembesítette társait mindazzal, amit színészként tenniük kellene, és amit nem tesznek? Hol van a *versmondó*, akit élete utolsó éveiben egyre erősebben foglalkoztatott a vers, mint műfaj, és bevallása szerint ez szerezte számára a legnagyobb örömet? Hol van az *országjáró* művész, aki *Ritka (a) magyar* című önálló estjével számtalan városban, apró faluban megfordult, sokszor csak egy-egy palack borért a gázsi fejében? És hol van a férfi, a *romantikus sármőr*, aki saját bevallása szerint képes volt a Jászai Mari tér és az Oktogon között beleszeretni egy nőbe?

Itt van mindegyik, hisz Bubik István, e modern reneszánsz ember negyvenhat évébe mindez belefért. De hogy miként, az örök rejtély marad. Talán ezért oly ritka magyar ő a számunkra, időben tán tovább, ám keveset élő honfitársai számára. ♡

„ARANY JÁNOS ÜZENETEI”

Bárki végigböngészheti a www.iroszovetseg.hu/arany oldalon, az interneten a Magyar Írószövetség képes beszámolóját az Arany János Emlékévhöz fűződő, fiatal alkotók által szervezett eseményekről. Szentmártoni János, az Írószövetség elnöke elmondta: fontosnak érzi, hogy a közönség legszélesebb körét megszólítsa, ezen belül az ifjúság nyelvén és eszközeivel is szóljanak a magyar irodalom egyik legnagyobb alakjáról.

2017 nyarán vers- és novellairó pályázatot írtak ki negyvenöt életévüket be nem töltött pályatársak részére *Rajzoljuk újra „arcovonásit”* címmel, amelynek díjkiosztó ünnepségére 2018. március 2-án, Arany János születésnapján került sor a székház dísztermében.

Arany János üzenetei címmel fél éven keresztül kültéri kiállítás volt látható az Írószövetség Bajza utcai és Városligeti fa-

amelynek során a költő talán kevésbé ismert portréit sikerült felrajzolni meghívott vendégek segítségével. A műsorvezető Lázár Balázs színművész, a sorozat állandó zenei közreműködője pedig Csörsz Rumen István régizenesész voltak.

Az Arany János 200-flashmob 2017 ezüstvasárnapján, a karácsonyi vásárlás lázában

Arany János 200-flashmob az utca forgatagában

Tallán Mariann, Lázár Balázs és Szörényi László a Pincészinházban

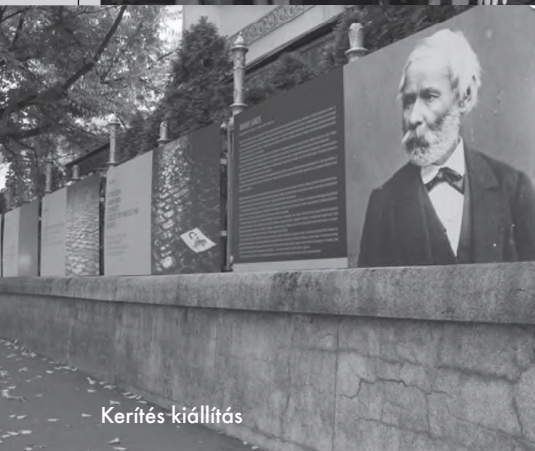

sori utcafrontján, amelyet Szörényi László irodalomtörténész nyitott meg 2017 szeptemberében. Az utcátárlat egy-egy idézet, és az idézetek ihlette kortárs fotókompozíciók tükrében idézte meg Arany János szellemét.

A *Versék szódával* irodalmi talk-show keretében négy előadást hallhattunk Arany János 200 alcímmel a Pincészinházban,

az utca emberét kívánta egy-egy negyedóra megállítani Budapest nyüzsgő főterein, zenészek és színészek segítségével. Ily módon köztéri „akciókkal” emlékeztette Arany János jelenlétére.

Zsennyén, a kastélyban pedig 2017-ben, az iskolai őszi szünetben az Írószövetség alkotótáborát szervezett középiskolás diákok számára, akik közül többen maguk is írogatnak. A költői, prózaírói, irodalomterápiás és dalszerzői foglalkozásokon a saját, hozott művek értékelésén túl Arany János verseinek és balladáinak világába kalauzolták a hallgatókat, akiknek a tábor ideje alatt stílusgyakorlatokat is készíteniük kellett, valamint közösen megzenésíteni egy-egy Arany János-verset. A Zsennyei Alkotóház történelmi várkastélya, vadregényes parkja, múltidéző falai méltó helyszínt biztosítottak a foglalkozásokhoz. ♣ (Sz. J.)

Kerítés kiállítás

Középiskolások a Zsennyei Alkotóházban

FEKETE ANDREA

KÖDSZURKÁLÁSBÓL SIKERTÖRTÉNET

Kisvárosi színházalapítás napjainkban

Veresegyház az elmúlt húsz évben látványos és példaértékű fejlődésen ment keresztül. Nagyközségből kisváros lett, lakosainak száma folyamatosan nőtt, és ennek megfelelően sorra épültek új intézmények, kiszolgáló, pihenő és szórakoztató létesítmények. Mindez tudatosan és tervezett módon történt, melynek következtében a város egységes arculat mentén vált évről évre szebbé és rendezettebbé. A város gazdaságának bővülése mellett civil társadalma, művészeti és sportélete is egyre sokszínűbb lett.

Venyige Sándor, Zorgel Enikő és Pásztor Béla a színpadon

munkát követően öszre már készen állt az első évad repertoárja, és ezzel útjára indult az a példaértékű sikertörténet, amelynek köszönhetően Veresegyház büszkeségeinek sorában ma már ott a színház, a „mi színházunk”: túl háromszázötven előadáson és százötvenezer nézőn. A továbbiakban azonban kérdezzük Venyige Sándort, a Veres I Színház direktorát.

– *Annakidején mi késztetett benneteket arra, hogy új helyre költözzetek, és ott merész vállalkozásba kezdjete?*

– Leginkább a kilátástalanság. Abban a kelet-magyarországi kisvárosban, ahol éltünk, nem volt fogadókészség arra, amiről úgy éreztük, hogy értünk: a színházra. Budapest környéki településre szerettünk volna költözni, de nem feltétlenül Veresegyházra. A véletlen hozta, hogy idekerültünk.

– *Milyen hatást tett rátok a város, és melyek voltak az első elképzeléseitek?*

– Először arra gondoltunk, hogy bármilyen sok van belőlük, mi is utazó társulat leszünk, hogy meg tudjunk élni – mondja Venyige Sándor. Aztán hetek alatt átalakult a koncepció. Az a mérhetetlen szeretet és bizalommal teli várakozás, ami Veresegyházán fogadott minket, felvetette a színházalapítás lehetőségét. Azt tudtuk, hogy olyan konstrukciót kell létrehoznunk, ami nem szorít minket szűk keretek közé. Ez a környék fiatal, lendületes, progresszív vidék, tele jól szituált, kulturált emberrel. S az irigységnek még a nyomával sem

A Mézesvölgyi Nyár két év alatt Pest megye legnagyobb szabadtéri művészeti fesztiválja lett

Esztergályos Cecília a Veres Medve-díjjal

Az igazi kulturális és művészeti sikertörténet akkor indult, amikor 2014 októberében megkezdte működését a Veres I Színház. Senki, még maga Venyige Sándor, az új színház megálmodója és direktora sem gondolta volna, hogy a tizenhatalmas kisvárosban ilyen nézői szeretet veszi majd körül őket, és hogy napjainkig közel százötvenezer néző lesz majd kíváncsi az előadásokra.

Venyige Sándor színész, színházi dramaturg, író és felesége Zorgel Enikő színművész Kelet-Magyarországról, egy hasonló nagyságú kisvárosból költözött Veresegyházra 2014 márciusában. Senkit sem ismertek a városban, beballagtak hát Pásztor Béla polgármesterhez ötletükkel, hogy színházat csinálhassanak a városban. A direktor így meséli: amikor bementünk hozzá, nem volt munkánk, mikor kijöttünk, volt színháza a városnak.

A pozitív fogadtatás hatására házaspár azonnal munkához látott. Ám arra nem számítottak, hogy a műsorok meghirdetését követő két hétben minden bérletet eladnak, az évad végére pedig már tízezer nézővel büszkélkedhetnek. Kemény

VERES MEDVE-DÍJ

Az itt játszó művészeknek kedves gesztussal köszöni meg a színház éves munkájukat. Minden évad végén ünnepélyes gálaműsor keretében adják át a Veres Medve-díjat a nézők szavazatai alapján kiválasztott színészeknek, rendezőknek, díszlet- és jelmeztervezőknek. Idén június 17-én, vasárnap került erre sor, immár negyedik alkalommal. A legjobb női főszereplő díját most Udvaros Dorottya kapta, a legjobb férfi főszerepért pedig Nagy Sándornak ítélte oda a közönség a medvét. A legjobb mellékszereplő a közönség szavazatai alapján az örökifjú, Kossuth-díjas kedvenc, Esztergályos Cecília volt. A kerámia-díj Schéffer Anna keramikumművész munkája.

Kállai Bori és Dósa Mátyás a Bob herceg című operettben a Mézesvölgyi Nyár nagyszínpadán

találkoztunk. Itt a lokálpatriotizmus az igényességgel párosul, és ez elképesztő felhajtóerővel bír. Az ország legnagyobb – különben helyi – színpadtechnikai cégétől kezdve a rőfösög, egymással versengve jelentkeznek a vállalkozások, hogy ki, miben segíthet. Fél száz civil mecénásunk is igen gálánsan járul hozzá a színház sikeréhez. Persze volt ködszurkálás is mindebben, hisz nem tudtuk, csupán sejtettük, hogy a helyi közösségnek létezik ilyen igénye. Bevallom, arra mi sem számítottunk, hogy ekkora.

– *Hol kezdődött el a munka?*

– A város művelődési házában kapott otthont lelkes társulatunk, ahol a város és a helyi vállalkozások támogatásával történtek meg a felújítások, színháztechnikai fejlesztések: a lehetőségekhez mérten kialakítva a színházi lét technikai hátterét és enteriőrjét, a hangrendszerrel egészen a foyer-ig.

– *Hogyan indult az első évad, és mi a helyzet azóta?*

– Először azt terveztük, hogy bérletet hirdetünk. Amikor azonban a bérletek két hét alatt elkeltek, belépők híján kisebb palotaforradalom támadt. Ezért megnyitottuk az első bérlet-szünetes előadásunkat, majd a másodikat, végül a hetediket. Nyolc hónap alatt tízezer nézőnk volt. Az idei ötödik évadban pedig már kilenc bérletsort indítottunk. Ma már túl vagyunk a háromszázötvenedik előadáson, és százötvenezer nézővel büszkélkedhetünk. Magánvállalkozás a miénk, amelyben a néző a főreszvényes. Az összebevételünk kilencvenhét százalékát a jegy- és bérletbevétel adja. A helyi előadásokon kívül egy évben hetven-nyolcvan vendégzereplésünk van az ország különböző pontjain és a határon túl is. A 2017-ben útjára indított *Mézesvölgyi Nyár* szabadtéri előadásaival együtt, idén összesen harmincnégyezer néző ült színházi előadásainkon kisvárosunkban. Négy év alatt tizenkét Kossuth-díjas művész fordult meg nálunk. A célunk az volt, hogy azokat a színházszerető nézőket érjük el, akik Budapestre járnak színházba, és rávegyük őket,

Woody Allen: Semmi pánik című komédiája, Megyeri Zoltán rendezésében került színpadra

hogy a helyi színházba is eljöjjenek. Ehhez persze a repertoárt illetően a fővárossal kellett felvennünk a versenyt. Ezért első lépésként egy színvonalas bulvárszínházban gondolkodva, sikerdarabokat tűztünk műsorra. Ez volt az első két év. Nagyon prózai, de igaz, hogy nézőink között a visszatérő varázsmondat az lett: „Színházba sem kell Pestre menni.”

– *Hozzátesz a teljesítményhez az, amit az elmúlt években a nézőktől tapasztalt a társulat?*

Ez a történet nem rólunk, hanem az emberekről, a városról szól. Tény, hogy mi hoztuk létre a színházat, de a lelkes, színházbarát nézők nélkül mindez nem valósulhatott volna meg. Az ő odaadásuk nélkül az álom csak álom maradt volna. Hallatlanul termékeny kulturális klímája van a városnak, olyan hely, ahol érdemes idealistának maradni, szellemi szilíciumvölgy ez. A helyiek imádják, hogy van színházuk, és büszkéek is rá. A város vezetősége pedig szabad kezet adott a munkánkhoz. Ez sikerünk igazi záloga, ez ad erőt és további lendületet számunkra.

– *Hogyan tudtok ismert színészeket, rendezőket megnyerni az együttműködésre egy viszonylag új, vidéki színház munkájához?*

– Tisztában voltunk azzal, hogy a helyi színészek mellett országosan ismert sztárokat is fel kell vonultatnunk. Most már elmondható, hogy ez sikerült. Kevés kivételtől eltekintve mindenki roppant nyitott volt erre kezdetektől fogva. Hetente jelentkeznek a színházcsinálás különböző területeiről szakmabeliek, akik hallották, hogy itt izgalmas vállalkozásba fogtunk, és szívesen csatlakoznának ehhez. Erős csapat gyűlt össze. Csak néhány nevet említve: Pindroch Csaba, Székelyi József, Verebes Linda, Mészáros Árpád Zsolt, Dósa Mátyás, Xantus Barbara, Aradi Tibor, Steinkohl Erika, Szilágyi Anna-

mária, Pál Tamás, Hujber Ferenc, Zorgel Enikő, Borbás Erika, Miklós Kriszta... A művészek szívesen vállalták a munkát, tetszik nekik, hogy egy álom megvalósulásának részesei legyenek, s nem derogál az egyelőre még szerényebb helyszín sem. Ma már Pindroch Csabával vagy Dósa Mátyással a híres veresi piacon is össze lehet futni.

– *Jelentős színházi tapasztalattal és előélettel érkezétek Veresegyházra. Mennyiben más saját színházban alkotni?*

– Ez a saját gyerelem. Kis túlzással, itt minden csavarnak tudom a helyét, s szinte óráról-órára követem a jegyértékesítést. Ha reggel felkelek, az első dolgom a laptopomat az ölembe venni, és készíteni az első aznapi posztot... Kis túlzással: csak saját magad lehetsz gátja a sikereidnek. Az elmúlt négy évről szólva: életünk legszerencsésebb döntése volt mindezt vállalni. Nekünk nincs közös gyerekünk Encivel, ez a színház a mi közös csemeténk. És szeretnénk, ha Veresegyház a jövőben regionális színházi központtá váljon. ♡

LYUKASÓRA KÜLÖNSZÁM
XXVII. évfolyam, 4. szám. 2018/4.

A szerkesztőbizottság tagjai:

Alföldy Jenő, Ágh István, Bertalan Tivadar,
Czigány György, Dobai Péter, Gülch Csaba,
Gyulai Líviusz, Iancu Laura, Kalász Márton,
Pröhle Gergely, Rózsássy Barbara,
Szakonyi Károly

Főszerkesztő: **Sághy Ildikó**

Főmunkatárs: **Szakonyi Károly**

Művészeti vezető: **Kő Pál**

Művészeti szerkesztő: **Réti Attila**

Rovatvezető: **Ughy Szabina**

Lektorálás: **Kállay Sarolta**

Titkárságvezető: **Óri-Kiss Gyöngyi**

Szerkesztőségi postacím:

1052 Budapest, Városház u. 7.

Telefon: 233-6951. Mobil: 06-20-465-9232.

E-mail: iroegy@gmail.com.

Kiadja: **Magyar Írók Egyesülete**

Elnök, kiadóigazgató: **Szakonyi Károly**

Nyomdai kivételzés:

Pharma-Press Kft.

1037 Budapest, Vörösvári út 119–121.

Felelős vezető: **Dávid Ábel Dániel**

Különszámunkat a Magyar Művészeti Akadémia Kullisszatitkok című kiállításának anyagával, Ilovsky Béla színházi fotóival, valamint archív színházi felvételekkel illusztráltuk.

Jeff Baron: Szép jó estét Mr. Green!

Marc Camoletti:
Leszállás Párizsban
című vígjátéka a
Mézesevölgyi Nyár
műsorán

Vajda Katalin:
Ancónai
szerelmesek

Molnár Ferenc:
Játék a kastélyban

Ray Cooney:
Ne most, drágám!

Neil Simon:
Női furcsa pár

Agatha Christie:
Egérfogó

TESZT 2018

*Képriport egy
színházi fesztiválról*

Cikkünk a 14. oldalon

Cristian Ban: A mi városunk

Marco Chenevier:
Előadás a narancsról

Szabó Veronika: Queendom

Jörg Graser: Rabenthal

Kárpáti Péter: Tótféri

Vlagyimir Majakovszkij: Felhő a nadrágban

